

“Ο ΝΟΥΜΑΣ,”

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

(ΙΔΡΥΘΗΚΕ ΣΤΑ 1903)

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΔΥΟ ΜΗΝΕΣ

ΙΔΡΥΤΗΣ — ΕΚΔΟΤΗΣ : Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ : ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ ΝΙΚ. ΣΗΚΑΚΗ.—ΟΔΟΣ ΠΑΝΗΠΙΣΤΗΡΙΟΥ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ } ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΔΡ. . . 50
 } ΓΙΑ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ „ . . 100 ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΔΡ. 10

ΧΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ Κ. Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΙ ΟΤΙ ΣΧΗΤΙΚΟ ΜΕ ΤΗΝ ΥΛΗ ΠΡΟΣ ΤΗ ΔΙΕΞΗ ΤΟΥ “ΝΟΥΜΑ,”

ΤΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ ΔΕΝ ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΝΤΑΙ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΖΩΗ

ΓΕΝΗΛΗΡΗΣ—ΦΛΕΒΑΡΗΣ 1924

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΠΡΕΠΕΙ νὰ τονιστεῖ τοῦτο ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή : Πὼς δ «Νουμάς» διευθύνεται ἀπὸ τὸν κ. Πάνο Δ. Ταγκόπουλο κι αὐτὸς μοναχὰ κανονίζει τὴν ὕλη τοῦ φύλλου μὲ αὐτοβουλία. Ὁ ἰδρυτὴς τοῦ «Νουμά» ἀπομένει μοναχὰ ἐκδότης του, ἀφοῦ μάλιστα, γιορτάζοντας πρόπερσι τὰ εἰκοσάχρονα τοῦ «Νουμά», τὸ δῆλωσε πῶ; ἀποτραβιέται ὁλότελα πὰ ἀπὸ τὴ διεύθυνση τοῦ φύλλου. Ὁ «Νουμός» ἀκολουθώντας ἀπαρέγκλιτα, στίς γενικὲς προγραμματικὰς γραμμὰς του, τὴν παλιά του παράδοση, θὰ ἑακολουθήσῃ τὸ δρόμο ποὺ χάραξε ἀπὸ πέρσι, ἀπομένον-τας καθαρῶς λογοτεχνικὴ ἐπιθεώρηση.

ΤΩΡΑ ποὺ ἡ Ἐθνοσυνέλευση θὰ συντάξῃ τὸ Δημοκρατικὸ Σύνταγμα, ἀνάγκη νὰ σβήσῃ τὸ περίφημο ἐκεῖνο ἄρθρο γιὰ τὴν «ἐπίσημη γλῶσσα τοῦ Κράτους». Ὅχι, γιατί ὡς τώρα, τὸ πῆρε στὰ σοβαρὰ κα-νένας ἡ τὸ ἐφάρμοσε πουθενά, μὰ γιατί θὰ εἶναι ἄπρεπο νὰ μένει ἀκόμα, ἔστω καὶ γιὰ τὰ μάτια, τὸ στίγμα αὐτὸ τῆς βαρβαρότητος καὶ τοῦ μεσαιωνισμοῦ, ποὺ μᾶς χάρισε ἡ μακαρίτικη ἐκεῖνη Ἀναθεωρη-τικὴ Βουλὴ τοῦ 1911. Ἐπίσημη γλῶσσα τοῦ Κράτους, εἶναι ἡ γλῶσσα ποὺ μιλεῖ ὁ λαός, ποὺ ἀποτελεῖ τὸ Κράτος. Καὶ ὁ λαὸς ἔχει τὴ δημοτικὴν τοῦ γλῶσσα, καὶ ὁλόκληρη ἡ λογοτεχνικὴ μας παραγωγή,

πὺν εἶναι ὁ καθ'αὐτὸ καθ'ἑφ'ἑτης τῆς λαϊκῆς ψυχῆς, ἀναγνώρισε τὴ δημοτικὴ γλῶσσα σὲ ὅλα τὰ εἶδη τοῦ λόγου. Ἄν τὴν ἡ λογοκοπία πὺν δέσναι τὸ κοινοβουλευτικὸ βῆμα, καὶ τὶς στήλες τοῦ καθημερινοῦ τύπου, μεταχειρίζεται ἀκόμα τὴν καθαρεύουσα, αὐτὸ βαραίνει μόνον τοὺς πολιτικούς μας καὶ τοὺς δημοσιογράφους μας, ἀνίκανους νὰ νοιώσουνε τὴν πραγματικὴ λαϊκὴ ψυχὴ καὶ γιὰ τοῦτο ἀναγκασμένους ν' ἀφιονίζουσι τὸν κόσμον πάντα μὲ ψεύτικα ταξίματα, σὲ ψεύτικη γλῶσσα.

ΙΑΟΥ κ' ἔνας μεζὺς ἀπὸ τὴν τρικούβεστη ἐκθεση τῆς Κριτικῆς (;) ἐπιτροπῆς ποῦδωσε τὸ φετεινὸ Ἀβερῶφειο δραματικὸ βραβεῖο στὸν Πολέμη, ἂν καὶ «δύο τῶν διασημοτέρων συγγραφέων, ὁ κ. Γρ. Ξενόπουλος καὶ ὁ κ. Π. Χόρν, ἔδωσαν δυνατὰ ἀληθῶς ἔργα, ἀλλ' ἡ Ἐπιτροπὴ εἶχεν ἤδη βραβεύσει εἰς τὸ παρελθὸν τὴν δραματικὴν ἐργασίαν των». Ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος μεζὺς εἶναι αὐτός: «ἐπειδὴ, ἔνεκα τῆς παρατεινομένης ἀπουσίας τοῦ τρίτου τῶν κριτῶν, τοῦ κ. Ζερβου, ἡ ἐπιτροπὴ δὲν ἠδυνήθη οὐδὲ κατὰ πλειοψηφίαν νὰ παρακολουθήσῃ ἔργα τινὰ ὡς τὸ «Γιατὶ ἔκλεψε» τοῦ κ. Ν. Λάσκαρη, τὴν «Μητέρα» τοῦ κ. Ταγκοπούλου καὶ τὸ «Ἐσὺ φταῖς» τοῦ κ. Θ. Συναδινου, συνιστᾷ, ὅπως, ἔὰν ταῦτα παρασταθοῦν ἐκ νέου κατὰ τὴν ἀρξάμενην διετίαν θεωρηθοῦν ὡς μὴ κριθέντα». Ἀνοητότερη δικαιολογία κριτικῆς καλπουζανιάς δὲν ἔχει ματαφανεῖ. Μὰ νὰ μὴν ντρέπονται ἐπιτιλους αὐτοὶ οἱ κύριοι, ἂν ὅχι τίποτε ἄλλο, τοῦλάχιστο τὴν ἡλικία τους; Ἡ ἀπουσία τοῦ κ. Ζερβου «παρατεινομένη» καὶ ὅτιναι παιζότανε τὸ δραματικὸ «Μὰ φορὰ κ' ἔναν καιρό...» κολοκύθι τοῦ κ. Πολέμη, δὲν τοὺς ἐμπόδισε τοὺς ἄλλους δυὸ, τὸν κ. Μενάρδο καὶ τὸν κ. Νορβάνο, νὰν τὸ παρακολουθήσουν καὶ νὰν τὸ βραβεύουνε.

ΕΝΑ δῆγημα ἀπὸ τὰ καλῆτερα τοῦ Ἰσπανοῦ λογοτέχνη Μιλάσκο Ἰμπάνιεθ, πὺν τὰρχίζουμε στὸ σημερινὸ τεῦχος, τὴ «*Βαλενθιάνικη μέγκλα*», εἶχε τὴν καλὸσύνη νὰ τὸ μεταφράσῃ ἀπὸ τὸ Ἰσπανικὸ γιὰ τὸ «Νουμά» ὁ ἀρχισυντάχης τῆς ἑφημερίδας «Ἐθνος» κ. Κώστας Οἰκονομίδης. Ὁ Ἰμπάνιεθ εἶναι γνωστὸς στοὺς ἀναγνώστες τοῦ «Νουμά» ἀπὸ τὴ μελέτη τοῦ Μλόγερ πὺν δημοσιέψαμε στὸ τρίτο τεῦχος τῆς περασμένης χρονιάς (σελ. 118—202) καὶ ἔτσι δὲ χρειάζεται νὰ ποῦμε σήμερον τίποτα περισσότερο. Περίεργη σύμπτωση βέβαια τὸ νᾶχει μεταφράσῃ ἀπὸ τὸ Γερμανικὸ τοῦ ἴδιου Μλόγερ ἔργο, καὶ ὁ κ. Οἰκονομίδης, τὸ «Φυλακισμένο πὺν τραγουδοῦσε». Ὁ κ. Οἰκονομίδης πὺν θεωρεῖται ἕνας ἀπὸ τοὺς πιδ μορφωμένους καὶ πιδ εὐσυνείδητους δημοσιογράφους.

φους, τὸ λίγο καιρὸ πού τοῦ μένει ἀπὸ τῆ δημοσιογραφικῆς του ἐργασίας, τὸν ἀφιερώνει στὴ μελέτη καὶ στὸ θέατρο, εἶναι ὅμως τόσο δύσκολος καὶ τόσο ἀπαιτητικὸς ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ του ὥστε δὲν τὰποφάσισε ἀκόμα νὰνεβάσει ἔργο του στὴ σκηνή, πρόμα πὺν ἀργὰ ἢ γλήγορα θὰ γίνεῖ. Ὁ «Νουμάς» θεωρεῖ χρέος του νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ γιὰ τὴν πολύτιμη συνεργασία του, πὺν τὴν ἀρχίζει μὲ τοῦ Ἱμπάνιεθ τὸ δῆγγμα.

ΧΑΙΡΕΤΙΖΟΥΜΕ συναδελφικὰ τὴν ἔκδοση τῶν νέων περιοδικῶν πὺν βγαίνουνε τώρα τελευταῖα ἢ πὺν ἀναγγέλληκε πὺς θὰ βγοῦνε. Τὸ καθένα τους χωριστὰ καὶ ὅλα μαζί, ἂν δὲν προσφέρουνε καὶ μεγάλη πρᾶματα στὴ λογοτεχνικὴ μας παραγωγή, προσφέρουν ὅμως νέους ἀναγνώστες — καὶ καὶ εἶναι κι αὐτό. Ὁλο πληθαίνει τὸ ἀναγνωστικὸ κοινόν, καὶ καλὸ γίνεται στὰ γράμματα, γιὰτὶ ὁ κόσμος συνειθίζοντας νὰ διαβάζει, θὰ συνειθίσῃ σιγὰ σιγὰ καὶ νὰ διαλέγῃ ἐκεῖνα πὺν πρέπει νὰ διαβάζει, πὺν καὶ ἔχουνε νὰν τοῦ δώσουνε. Ἄς βγαίνουνε λοιπὸν νέα περιοδικά, μὰ καὶ νὰ μὴ σταματοῦνε, ὅστερ' ἀπὸ δύο τρία φύλλα πὺν βγάζουνε, γιὰτὶ τότε τὸ καλὸ πὺν φέρνουνε μὲ τὴν ἔκδοσή τους, τὸ χαλνοῦν πάλι, τὸ ἐξουδετερώνουν, τὰ ἴδια, γιὰτὶ γεννοῦν στὸν κόσμον τὴ δυσπιστία σὲ κάθε λογοτεχνικὴ, ἂς τὴν ποῦμε, ἐπιχείρηση.

ΤΑ παραπάνω λόγια μας ἀφοροῦν τὰ σοβαρὰ ὁπωσδήποτε περιοδικὰ κι ὅχι κ' ἓνα σατυρικὸ πὺν βγήκε τώρα τελευταῖα μὲ τὸν ἐξωφρενικὸ τίτλο «Ἑμεῖς», ἀκριβῶς ἅμα ἄνοιξε τὸ Τριῶδι κ' ἢ Ἀστυνομία ἄφισε λεύτερους τοὺς λογῆς μασκαράδες — καὶ τοὺς φιλολογικοὺς συνεπῶς μασκαράδες — νὰ κυκλοφοροῦνε στοὺς δρόμους μὲ μάσκες. Ἔτσι ὁ Ἄσος Ἀχρηστίδης, ὁ Λύσσάντρος Χάρης κι ὁ Πέτρος Ἄρις καὶ κάθε Μάρης καὶ Κουκουναρῆς, ἔχει τὸ λεύτερο νὰ σαλιαρίζῃ ὅσο θέλει γιὰ λογοτέχνες τῆς περιωπῆς ἐνὸς Παρορίτη, γιὰ ποιητὲς σὰν τὸ Σπαταλὰ καὶ γιὰ περιοδικὰ σὰν τὸ «Νουμάς». Ἀποκριὲς εἶναι, μασκαράδες βγαίνουνε. Γιὰτὶ νὰ κρύβουνταῖ οἱ φιλολογικοὶ μασκαράδες καὶ νὰ μὴ βγαίνουνε νὰ δείχνουν τὴ λύσσα ποῦχουνε γιὰ τὸ «Καλάθι» τοῦ «Νουμά», πὺν καιροὺς καὶ χρόνια τώρα τοὺς δεχότανε πάντοτε μὲ ἀνοιχτὲς ἀγκύλες; Μιλοῦνε ἀκόμα καὶ γιὰ «πληγὲς πὺν ὑπάρχουνε στὰ νεοελληνικὰ γράμματα» οἱ φιλολογικοὶ αὐτοὶ Φιλοχῆτες! Ἰσαμε δὼ καὶ μὴ παρέκει. Φανήκαμε ἀνεχτικοί, ἐγκληματικά ἀνεχτικοί, χρόνια καὶ χρόνια τώρα, (μὲν καὶ μόνον γιὰ νὰ παρουσιάσουμε ἐνιαῖο μέτωπο στὸ Δημοτικιστικὸ ἀγῶνα), κι ἀφίναμε νὰ κορδακίζεται ἔμ-

μετρα και πεζὰ τὸ φαιδρότατο κ. Γιοφύλλη καὶ τὸν ὑπονοούμενο κ. Βελμύρα καὶ δὲν ξαίρουμε ποῖο ἄλλο λογοτεχνικὸ μεριέτι ἀκόμα. Μὰ ἡ ἀνοχή μας αὐτῇ, ποῦφερε τόσο μεγάλο κακὸ στὰ νεοελληνικὰ γράμματα καὶ δημιούργησε τὴ λογοτεχνικὴ αὐθάδεια, σταματᾷ πιά. Καὶ καιρὸς εἶτα νὰ σταματήσῃ. Τὸ ποτήρι τῆς ἀνοχῆς τὸ πετᾷμε πιά καταγῆς καὶ τὸ κάνουμε θρύψαλλα. Στὰ χέρια πιά μοναχὰ ὁ βούρδουλας —γιατὶ αὐτὸς θὰ φέρει στὰ συγκαλά της τὴν ἀφηνιασμένη λογοτεχνικὴ ἀγέλη.

ΤΟ λυπηρὸ εἶναι πὼς βρίσκονται καὶ δυὸ τρία ὀνόματα σὰν τοῦ Λαπαδιώτῃ λ. χ., τοῦ Στογιάννη, τοῦ Παπαδήμα, τοῦ Νίκου Λαῖδη κ.λ.π. ἀνακατεμένα μὲ τοὺς καραγκιόζηδες αὐτοὺς. Λυπηρὸ βέβαια, μὰ κι ἀξιοκατάκριτοι περισσότερο γιὰ τοῦτο, γιατί δὲν εἶναι μωρὰ παιδιὰ γιὰ νὰ ἐπικαλεστοῦν τὸ «ἀκαταλόγιστο» γιὰ ἐλαφρυντικὸ τους.

ΚΡΙΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

— Πάνου Δ. Ταγκόπουλου : «Γυρίσματα στὸ ξέφωτο»

(Ποιήματα. Σχ. ὄγδοο, μεγάλο. Σελίδες 112 Ἀθήνα 1928 — Ἐκδότης Ι. Ν.

Σιδέρης. Τιμὴ δραχ. 8).

Ὁ ποιητὴς κ. Πάνος Δ. Ταγκόπουλος μὲ τὸ πρῶτο του ποιητικὸ βιβλίον, τίς «Δροσοσταλίδες» μᾶς ἔδωσε μιὰ ζωηρὴ ὑπόσχεση ποὺ τὴν ἐπιβεβαίωσαν τὰ «Λυρικά», κι ἀκόμα πιδὸ πολὺ τώρα, ἡ νέα του συλλογὴ «Γυρίσματα στὸ ξέφωτο».

Ἡ πρωτοτυπία του εἶναι πὼς τραγουδᾷ τὴ χαρά, τὴν ὄρεξιν καὶ τὸν πόθον τῆς ζωῆς, τῆς ζωῆς ποὺ πρέπει ἀληθινὰ νὰ ζοῦμε σὰν ἄνθρωποι πραγματικοί, ὅχι μὲ ψεύτικα ἢ διαστραμμένα αἰσθήματα. Μιὰ γεροσύνη πλέρεια ἀναδίνεται ἀπὸ τοὺς τόνους τῆς μούσας του, κ' ἐκεῖ ἀκόμα ποὺ ἡ πραγματικὴ ζωὴ δὲν ἔχει νὰ τοῦ δώσῃ χαρά, μὰ λύπη, ἀπαγοήτευση καὶ πένθος. Κατορθώνει αὐτὰ τὰ τελευταῖα νὰ τὰ παρουσιάζῃ μ' ἓνα λυρισμό, ποὺ δὲ σκορπᾷ στὴν ψυχὴ μας τὸ σκοτάδι, μὰ τὸ φῶς τῆς παρηγοριᾶς, ποὺ ἔρχεται γλυκὸ νὰ μᾶς παραμυθίσῃ.

Τὰ «Γυρίσματα στὸ ξέφωτο» κλείνουν διάφορους λυρικοὺς τόνους.

Τὸ πρῶτο μέρος εἶναι εἰκόνες ἀπαλές, ζωγραφικὲς ὀνειρεμένες, παρμένες ὅμως πάντα ἀπὸ τὴν πραγματικότητα.

Ἡ κάθε γαλανόφωγη ραχοῦλα μὲ γνωρίζει,
μὲ ξαίρουνε τὰ πλάγια τὰ ἥσκιερά.
Τὸ δάσος κάποιο γνώριμο τραγοῦδι ψιθυρίζει
σ' ἡμένα, ὅπως κυλᾶνε τὰ νερά.

Ἀπὸ τὴν πραγματικότητα αὐτὴ, ζητᾷ «τὸν ἀθάνατο ρυθμὸ» καὶ πλέκει τὰ ποιητικὰ του στεφάνια.

Τὸ δεύτερο μέρος «Μὲ σπασμένα φτερά», εἶναι πραγματικὸ βέβαια μὰ καὶ φαντάζει σὰν ἀπόκοσμο λυρικὸ δράμα. Ἡ εὐαίσθητη ψυχὴ τοῦ ποιητῆ, τὸ γνώρισε στὴν Ἀνατολή, ποὺ ὅλη «σὰ θάλασσα βογγάει ἀπ' τὸν πικρὸ σεβντᾶ». Τῆς θάλασσας αὐτῆς κύματα, φερόμενα σὲ μᾶς ἀπὸ ἓναν ἀνοιξιὰτικο βοριά, εἶναι ὅλα τὰ ποιήματα τῆς σειρᾶς.

Τὸ ξαίρω, μὴ μοῦ τ' ἀρνηθεῖς ! Γελᾷς, δὲ μ' ἀγαπᾷς !
Σ' ἀρέσει νᾶχεις θαυμαστὴ τὸν πόνο μου, κι ἀκόμα
στὰ χέρια σου τὴν τέχνη μου δεμένη νὰ κρατᾷς
κ' ὕστερα σὰν ξερόφυλλο νὰ τὴν πετᾷς στὸ χῶμα !

Σὰ συνέχεια στὸ λυρικὸ του δράμα, ὁ ποιητὴς γράφει τὴ σειρὰ «Τὸ χρυσὸ δαχτυλίδι». Τὰ τραγοῦδια τοῦτα, στᾶζουνε θαρρεῖς ἓνα ὑπέροχο πόνο, μὰ καὶ μαζὶ δίνουν τὴν ὑπόσχεση πὼς τώρα πιά ὁ ποιητὴς ἔχοντας τὴν πείρα τοῦ κόσμου θὰ περνᾷ μπροστὰ σὲ ὅλα, «τραγουδιστὴς ἀδιάφορος, πηγαίνοντας πρὸς τὴ γαλήνη».

Ἀπάνω ἀπὸ τ' ἀνθρώπινα τὰ πάθη ἐγὼ διαβαίνω.

Καὶ τὸ καταφέρει αὐτό, στὴν τελευταία του σειρὰ ποὺ ἐπιγράφεται «Μὲ νέα φτερά». Ἐκεῖ ὁ ποιητὴς, ἔρχεται πάλι στὴ γνώριμη χώρα, ποὺ ἀγάπησε.

Σὰς ξυναβρίσκω σχήματα, γαλάζια χρώματα, οὐρανοί,
χρυσὲ μου αἰθέρα ξάστερε, γραμμὴ ἀπλή, μνημεῖα...

Νοιώθει καινούρια χαρὰ, βλέπει πάλι τ' ἀγαπημένο του φῶς, ποὺ τὸ λαχτάρησε, καὶ παίρνει νέα ὁρμή, γιὰ νὰ πετᾷ σὲ χρυσοῦς οὐρανοὺς ἢ ποιητικὴ του ψυχῇ. Ὁ πόνος, ὁ καταλύτης πόνος, δὲν πρέπει πιά.

νὰ τὸν ἀγγίξῃ. Ἡ ζωή, φρύγανα, κλαδιά. Μὰ ὅπου γελᾷ ὁ Πόνος, — τὸ κλάμα ξεπετάγεται σὰν ὑγρὴ φωτιά, σὰν κάμα στ' ἀνοιξιάτικο πρωΐ, στὸ δράμα τῆς ψυχῆς.

Πόνε σὲ μισῶ ! Ἄν μπορεῖ
χέρι ἀνθρώπου νὰ σὲ σκίσει,
σὰ βοριάς θὲ νᾶχε ὀρμήσει
σκέψη, χέρι καὶ νευρὶ
νὰ σὲ καταλύσει.

Ὅλες οἱ σελίδες τοῦ βιβλίου ταραζοῦνται ἀπὸ μιὰ λεπτή, βαθειὰ ὑπερλυρικὴ διάθεση, τῇ διάθεσιν τῆς ψυχῆς τοῦ ποιητῆ, ποὺ μπρὸς στὴ χαρὰ καὶ στὸν πόνο, ἀφίνει νὰ τοῦ ξεφύγῃ ἓνας ἀνθρώπινος, πολὺ ἀνθρώπινος στεναγμός.

Κώστα Παρορίτης : «Ὁ κόκκινος τράγος»

Ρομάντζο. Ἀθήνα 1924.

Ὁ Κώστας Παρορίτης δηγηματογράφος πρωτότυπος, ἀπὸ τὸν καιρὸ τῶν πρώτων του βιβλίων «Ἀπὸ τῆ ζωῇ τοῦ δειλινοῦ» καὶ οἱ «Νεκροὶ τῆς ζωῆς», — κυκλοφόρησε τελευταῖα τὸ τρίτο του ρομάντζο ποὺ ἐπιγράφεται «**Ὁ Κόκκινος Τράγος**». Ὅπως καὶ στὰ πρωιτετερινὰ του μυθιστορήματα «Στ' ἄλμπουρο», καὶ «Τὸ μεγάλο παιδί», ἔτσι καὶ τώρα στὸν «Κόκκινον Τράγον», τὰ θέματά του γυρεύει μέσα στὴ ζωὴ τῶν ἀπόκληρων τῆς κοινωνίας, τῆς ἄδικης ἀστικῆς κοινωνίας, ποὺ αἰώνια ζήτᾳ θύματα γιὰ ἐκμετάλλευσιν.

Ἡ τέχνη τοῦ Παρορίτη μὲ τὸ νέο του ρομάντζο, ἀνεβαίνει σημαντικά. Γίνεται πλατύτερη, συνθετικώτερη, ἀγγίζει ζητήματα τῆς δικῆς μας κοινωνικῆς ζωῆς, καταπατᾷ πρόληψεις, συνήθειες, ἐλαττώματα τοῦ λαοῦ μας, ξεσκεπάζει τὴν ψυχὴ τῶν βασανισμένων, δείχνει τὴ σαπίλα ποὺ τρώει τὴ λεγόμενη «καλὴ κοινωνία», κ' ἔτσι ἀνοίγει τὰ φτερά της γιὰ νὰ περιλάβῃ ὅλᾳκερο ἓναν κόσμον ζωντανό.

Ὁ «Κόκκινος Τράγος» δὲν εἶναι σὰν τὰ συνειθισμένα μακρόλογα δηγήματα τῶν πολλῶν περιπετειῶν. Ὁ Παρορίτης ἀνοίγει ἓνα δρόμον καινούριον, θὰ λέγαμε : μοναδικόν, στὴ νεώτερη φιλολογία μας, καὶ τοῦτο τὸ κάνει πατώντας ὁ ἴδιος πολλὰς νεοελληνικὰς φιλολογικὰς ἰδέας, γκρεμίζοντας στημένα πύλινα καλούπια, μὴ ἀναγνωρίζοντος εἰδῶλα, μὰ πάντα γυρεύοντας νὰ στερεωθῇ σὲ κάτι ἀληθινὸ καὶ ἄξιον, σιτὴν παρατήρηση ἑνὸς κόσμου ποὺ περνᾷ ἀνάμεσόν μας, καὶ ποὺ ἐμεῖς δὲν τὸν θεω-

ροῦμε κατάλληλο γιὰ θέμα τῆς τέχνης μας, γιατί εἶναι κόσμος βασανισμένος, παρατημένος στήν τύχη του ἀπὸ θεοὺς καὶ ἀνθρώπους, εἶναι ἡ στέρηση καὶ ἡ κακοπάθεια, τὸ πνίξιμο καὶ ὁ χαμός, — ἀντίθετα πράγματα πρὸς τὴν ἀριστοκρατικὴ μας (!) διάθεση, πὺν ζητᾶ θέματα γαργαλιστικά γιὰ τοὺς ἀναγνώστες, ζωγραφεῖς ὑποπτεῖ καὶ συνδυασμοὺς περιέργειας καὶ ἀπιθινότητος.

Ὁ Παρορίτης, βλέπει τὴ ζωὴ μὲ τὰ μάτια ἑνὸς ἀνθρώπου πὺν κατὰβαθα ἔνοιωσε τὸν περιορισμὸ τῆς, καὶ θλίβεται ἐσώψυχα γιὰ τὸ κατάντημα τοῦ σύγχρονου πολιτισμοῦ, πὺν ἔχει γιὰ σημάδι του τὴν ἐγωϊστικὴ ἀνύψωση τῆς κυρίαρχης τάξης μὲ ὅλα τὰ μέσα, μὲ κάθε θυσία, — πολιτισμοῦ, πὺν κρατᾶ στὰ χέρια του ἕνα καμουτσίκι γιὰ κάθε ἀνθρώπο τῆς πραγματικῆς ἐργασίας, κ' ἕνα στεφάνι ὑπόληψης καὶ θαυμασμοῦ γιὰ κάθε φαφλατά κ' ἐκμεταλλευτὴ τῆς ἐργασίας τῶν ἄλλων.

Ὁ συγγραφέας τοῦ «Κόκκινου Τράγου» γίνετ' ἔτσι πότε βαθὺς κοινωνικὸς μελετητής, πότε γλυκὸς καὶ πότε σκληρὸς ἀφηγητής, πότε γκρεμιστής καὶ πότε ἀπολογητής, μὰ πάντα ἴσιος, ἀληθινὸς, βαθιονόητος, εἴτε στὸ μάτι του τρέμει ἕνα δάκρυ συμπόνιας, εἴτε στὰ χεῖλη του χαράζει ἕνα γέλιο πικρῆς σάτυρας.

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

Ἡβρὺ Δελφοῦ: «Ποιήματα», Ἀθῆναι, 1923.

Τὸ βιβλίο αὐτὸ τοῦ κ. Ἡβρὺ Δελφοῦ — γιατί ἀλήθεια τὸ ἀκαλαίσθητο τοῦτο ψευδώνυμο ; — εἶναι ἡ ἱστορία τῶν νεανικῶν χρόνων τοῦ ποιητῆ (οἱ σκέψεις του, τὰ βάσανα τῆς αἵτης ἀγάπης του, οἱ κατοπινοὶ του ἔρωτες) γραμμῆναι σὲ στίχους. Τὰ θέματα πολλὰς φορὲς εἶναι κοινὰ καὶ ξετυλίγονται ἄτονα σὲ μακριὰ τραγούδια δυσκολοδιάβαστα. Ἡ φράση καὶ ὁ στίχος θυμίζουν Παλαμᾶ μὰ ἕναν Παλαμᾶ χωρὶς τὴν πνοὴ καὶ τὸ βάθος ἐκείνου, καὶ ὅχι σπάνια ὁ κούφιος καὶ ρομαντικὸς ρητορισμὸς τοῦ κ. Δελφοῦ καταντάει ἀντιπαθητικὸς, παρυσιασμένος σὲ στίχο κανονικὸ μὰ στεγνὸ καὶ δίχως ζωὴ καὶ μὲ μιὰ φιλοσοφικὴ τάση, πὺν πολλὰς φορὲς κάνει τὸ ποίημα πλεχτικὸ.

Εἰκόνας καὶ ἰδέες ἔρχονται ἢ μιὰ πίσω ἀπὸ τὴν ἄλλη ἀραδιασμένες, δίχως βαθειὰ συνοχὴ καὶ συνέπεια, κ' ἔτσι καταστρέφοντας τὴν ἀρχιτεκτονικὴν τοῦ τραγουδιοῦ, δὲν μποροῦνε νὰ μᾶς προξενήσουνε κάποια συνολικὴ ἐντύπωση, κάποιο συναίσθημα καὶ κάποια σκέψη. Καὶ τοῦτο δυστυχῶς δὲν τὸ παρατηροῦμε μόνο στὰ τραγούδια τοῦ κ. Δελφοῦ. Ἡ πειθαρχία ἔχει καὶ ἀπὸ δῶ λείπει καθὼς καὶ ἀπὸ τόσα ἄλλα πράγματα στὸν τόπο μας. Καὶ ἀποροῦμε ἀλήθεια, γιατί ὁ ποιητής, πὺν τόση κατα-

βάλλει προσπάθεια για την κανονική διαμόρφωση του στίχου του, νά φήναι κάποτε τόσο ἀμελημένο τὸ περιεχόμενό τους, πολλές φορές μ' ἄστοχες εἰκόνες· ἢ μὲ κακότυχες ῥράσεις ἐρμηνευμένο, καθὼς λόγου χάρη στὸ μέρος ποὺ γράφει πῶς «δυὸ δάκρυα του θὰ σταθοῦν στὸ βυθὸ τοῦ μαύρου ποτηριοῦ, ὅπως δυὸ στάλες αἷμα στὴν ἄκρη ἐνὸς σπαθιοῦ». Κι ἄλλοῦ :

Τὰ χεῖλια μου στὸ κύπελλο τῆς νιότης ξεχειλοῦσαν , . .

Κι ἄλλοῦ· στὸ ἴδιο ποίημα :

Τὰ δέντρα ἢ πλάση τὰ ψηλὰ ποὺ τόσοι αἰῶνες φωτίζουν
βορὰ στοὺς κεραινοὺς.

Κι ἄλλοῦ πάλι :

Κεῖθε γροικῶ τοῦ κοπαδιοῦ τὴ μακρινὴ καμπάνα.

Κι ἄλλα παρόμοια.

Τὰ σφάλματα αὐτὰ εἶναι ἀποτέλεσμα πολυλογίας· γιατί τὰ καλῆτερα τραγούδια τῆς συλλογῆς εἶναι, κατὰ τὴ γνώμη μας, καὶ τὰ πιὸ σύντομα, καθὼς τὸ *ἄγνωστη ἀγάπη* (σελ. 128) καὶ μερικὰ ἀπὸ τὰ τραγούδια τῆς *Δαλιδας*. (3, 7.)

Μὰ ἐκεῖνο ποὺ μᾶς εἶναι δλότελα ἀκατανόητο εἶναι γιατί νὰ στολίζουνε σχεδὸν τὸ κάθε τραγούδι τῆς συλλογῆς, (ἀρχίζοντας ἀπὸ τὸ ξώφυλλο), ἓνα δυὸ στίχοι ξένων ἢ νεόπικων ποιητῶν, μεταβάλλοντας ἔτσι τὴ συλλογὴ σ' ἓνα εἶδος παγκόσμιας ἀνθολογίας. Βρίσκει κανεῖς ἀπάνω ἀπ' τὰ τραγούδια τοῦ κ. Δελφοῦ στίχους τῶν Αἰσχύλου, Παλαμᾶ, Leconte de Lisle, Ὅμηρου, Verhaeren, Mérejkowsky, Moréas, Hugo, H. de Regnier, Nietzsche, Embiricos, Σολωμοῦ, Ξενοφάνη, Ἡροδότου, Baudelaire, Tasso, Dante, Vergilii, Carducci, Schiller, Malherbe, Petrarca, Goethe, Steccheti, Déligesorges, Byron, Racine, Heine, Ariosto, Arvers, Shakespeare, Ronsard, Musset, Ἡβόῦ Δελφοῦ, καθὼς καὶ στίχους ἀπὸ δημοτικὰ τραγούδια ἢ ἀρχαῖα ἐπιγράμματα ἀδέσποτα. Κ' ἔτσι θὰ ἔλεγε κανεῖς, ὅποιος δὲ μείνει εὐχαριστημένος ἀπὸ τὴν ἀνάγνωση τῶν τραγουδιῶν τοῦ κ. Δελφοῦ καταφεύγει γιὰ ξεκούρασμα κ' εὐχαρίστηση σ' ἀναγνωρισμένα ἀριστουργήματα τῆς ποιητικῆς τέχνης, ποὺ τ' ἀπολαμβάνει μάλιστα καὶ στὸ πρωτότυπο. Μὰ αὐτό, νομίζουμε πῶς ἀδικεῖ πολλὰ ἀπὸ τὰ τραγούδια μὲ τὸ νὰ μᾶς θυμίζει ἄλλα καλῆτερά τους. Παράβαλε λόγου χάρη τὸ ποίημα *Διπλὴ ζωή* (σελ. 74) μὲ τοὺς δυὸ στίχους τοῦ Παλαμᾶ ποὺ χρησιμεύουνε γιὰ μῆτρο του.

Τὸ βιβλίο τελειώνει μ' ἓνα μεγάλο ποίημα σ' ἐλεύθερο στίχο ποὺ φέρνει τὸν τίτλο *Χρυσοχαράματα* καὶ ποὺ μᾶς κάνει νὰ ὑποθέτουμε

πώς ο ποιητής δὲ θὰ σταματήσει στὸ βιβλίο του αὐτὸ, μὰ πὼς ἀπ' ἐναντίας ἔχει κι ὅλας ἐτοιμὴ τὴ συνέχειά του (ὅπως ἄλλωστε μᾶς βεβαιώνει καὶ στὸν πρόλογο τῆς πρώτης συλλογῆς του **“Τριλογία τῆς ψυχῆς μου”**), σ' ἕναν καινούριο δρόμο χαραγμένη. Ἀκόμη πιστεύουμε πὼς ὁ κ. Δελφὸς θὰ θελήσει νὰ λυτρωθεῖ ἀπὸ τὰ γαπημένα του βιβλία πὺλ τόσο, φαίνεται, ἡ μελέτη του· τονὲ τραβάει μὰ καὶ τονὲ σκοτίζει, γιὰ νὰ ρήξει τὸ βλέμμα του καὶ νὰ φέρει τὸ βῆμα του ἀνάμεσα στὴ φύση καὶ στὴ ζωὴ, κ' ἔτσι νὰ βρεῖ τέλος τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτὸ του καὶ νὰ μορφώσει τὴν τέχνη τῆς δικῆς του, τὴν ἐντελῶς **προσωπική**.

Γλιτύκου Ἀλιθέρη : **Οἱ ὀρχηστρισμοὶ τοῦ Ἑωσφόρου**
καὶ ἄλλα ποιήματα. (Κύπρος).

Ὁ ποιητής, ἀφοῦ γιὰ καιρὸ κλείστηκε μὲς σὲ πανήψηλα βουνά, γιὰ νὰ σπουδάσει, καθὼς ὁ Ζαρατούστρας, τὴ γνώρα τοῦ ἑαυτοῦ του στὴ μοναξιά, ἔρχεται μ' ἐπαναστατικὴ διάθεση νὰ διαλαλήσει μιὰ νέα πνευματικὴ νίκη :

Εἶναι γραμμένο ! ὀρίστηκε στὸ στόμα μου·νὰ πῇ
τὴ νέα μας νίκη, πὺλ τῆς γῆς τὸ πρόσωπο θ' ἀλλάξει . . .

Ὡστόσο τὶς ἐπαναστατικὲς αὐτὲς ἰδέες δὲν τῆς βρίσκουμε στὸ μακροτατο κι ἀρκετὰ ἀνιαρὸ ποίημα τοῦ **Ἑωσφόρου** κι οὔτε τὴ φωνὴ τοῦ λιονταριοῦ τὴν ἀκοῦμε πουθενά· γιὰτὶ λέει πὼς ἀγαπᾷ κρυμμένος νὰ σωπαίνει.

καὶ ξαφνικὰ ἀπ' τὰ σκότη μιᾶς ἀβύσσου
τρόμο καὶ φρίκη νάμολᾷ ἡ φωνὴ του
σὰ λιονταριοῦ ! . . .

Ἐξὸν ἀν' ὅλη ἡ πνευματικὴ αὐτὴ καὶ τρομερὴ ἐπανάσταση μπορεῖ νὰ συγκεντρωθεῖ στίς συνηθισμένες τῆς νεανικῆς ἀνταρσίας φράσεις :

Καὶ σὺ ὁ θεὸς φοβᾶσαι ἐμὲ τὸ νάνο
καὶ τρέμεις ἀπ' τὸ θρόνο σου μὴν πέσης.

ἡ . . . ἡ ψυχὴ μου σ' ἀρνίεται καὶ μισεῖ σε . .
ἡ . . . ἡ δυνάμη σου μάθε, ὄνειρο πλάνο . . .
ἡ . . . ἐγώμαι ἡ ἐκρηκτικὴ ὅλη . . .

κι ἄλλα παρόμοια, ἀνακατεμένα σὲ πολλὰ σημεῖα μὲ στίχους κακὴ·χους, καθὼς στὴ σελίδα 20, στροφὴ τρίτη, στίχος πέμπτος, πὺλ γιὰ νὰ

δμοιοκαταληκτήσει με τὸ «*Θεός μας*», γράφει: «*ὦ σὺς' μας !*»: ἢ στὴ σελίδα 73, ὅπου μιλώντας γιὰ τὰ τραγούδια τοῦ τὰ ὀνομάζει *ἄγνωστα καὶ νέα*, καὶ ὅπου διαβάζει κανεὶς τὸ στίχο:

καὶ ὡς φεύγοντας θὰ μᾶς ποχαιρετοῦνε !

Ἄλλοτε πάλι ἀνακατεύει δεκατρισύλλαβους μέσα σὲ κανονικοὺς ἑντεκασύλλαβους, ὅπως στὶς σελίδες 11, 63, 92.

Μὲ λίγη προσοχὴ θὰ μποροῦσε δίχως ἄλλο ν' ἀποφύγει ὁ κ. Ἀλιθέρσης τ' ἀτοπήματα αὐτά, πού καταστρέφουνε τῷραϊο βιβλίο τοῦ. Γιατὶ μὴ ἀληθινὰ εὐγενικὰ πνοὴ πλημμυρίζει τὶς σελίδες τῆς συλλογῆς τοῦ κ' ἡ φράση τοῦ εἶναι μὲ καλαίσθητη λιτότητα γραμμένη κ' οἱ εἰκόνες τοῦ ζωγραφισμένες μὲ συμπαθητικὴ λεπτότητα.

Ἀριστοῦ Καμινίη: *Ναοὶ καὶ τάφοι*.

Ἐκδότης Στ. Πάργας—«Γράμματα». Ἀλεξάνδρεια 1923.

Ἐνα βιβλίο πού διαβάζεται εὐχάριστα, μ' ὅλη τὴν παρδαλὴ δημοτικὴ τοῦ γλῶσσα. Στὸ βιβλίο τοῦ αὐτοῦ ὁ κ. Καμπάνης ἀγωνίζεται περισσότερο νὰ δεῖξει πνεῦμα καὶ σοφία παρὰ νὰ φωτίσει τὸν ἀναγνώστη τοῦ γιὰ τὴν ἀρχαία Αἰγυπτιακὴ τέχνη καὶ θρησκεία, πού τᾶχει πάρει γιὰ θέμα τοῦ.

Alexandre Embiricos: «*Apollon et le Sature*» Preface d' Ernest Peyaud. Paris 1923.

Ἀθ. Κυριαζή: «*Ἐπιτάφια Ρόδα*». Ἐκδότης Γ. Βασιλείου. Ἀθῆναι 1923.

Α. Δ. Παπαδήμα: «*Ρόδα καὶ ἄλλα διηγήματα*». Ἐκδότης Ἰωάννης Δ. Κολλάρος. Ἀθήνα 1924.

Πάνου Δ. Ταγκόπουλου: «*Δουλούδια - Ἐρωτες - Ταξίδια*». Λυρικὰς πρόζες. Ἐκδότης Μιχ. Ζηκάκης. Ἀθήνα 1924.

Αἰμιλίας Στεφ. Δάφνη: «*Τὸ τάλαντο τῆς Σμαρῆς*». Ἀθηναϊκὸν μυθιστόρημα. Ἐκδότης Ἰ. Ν. Σιδέρης. Ἀθῆναι.

Κ. Φαλταίτης: «*Ἐξομολόγησις Κοριττοῦ*». Διήγημα. Ἀθῆναι 1923.

Ἰωάν. Πολέμη: «*Μία φορὰ κ' ἐναν καιρὸ*». Παραμυθόδραμα. Ἐκδότης Ἰ. Ν. Σιδέρης. Ἀθῆναι.

«Οἱ Νέοι Διηγηματογράφοι». — Ἐπιμελεῖα Ἀδ. Παπαδήμα. Ἐκδότης Α. Ράλλης. Ἀθῆναι 1924.

Δ. Κόκκινου: «*Τὸ θίατρο τῆς ζωῆς*». Ἐκδοτικὸς οἶκος Ζηκάκης. Ἀθῆναι 1924.

Η ΓΝΩΜΗ ΤΩΝ ΞΕΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ ΜΑΣ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

‘Ο κ. Phileas Lebesgue (Δ. ‘Αστεριώτης) κρίνοντας στο τελευταίο «Mercure de France» (1 του Γενάρη 1924) την κίνηση της νέας μας Φιλολογίας, γράφει ανάμεσα σε ‘άλλα και τ’ ακόλουθα για τους λογοτέχνες που χάσαμε, τον ‘Αργύρη ‘Εφταλιώτη και ‘Θεοτόκη, και σημειώνει τη γνώμη του για μερικά από τὰ νέα βιβλία που τοῦ σταλθήκανε.

‘Ο θάνατος ἄρχισε νὰ θερμίζει τοὺς διαλεχτοὺς τοῦ δημοτικισμοῦ. Μετὰ τὸν Καρκαβίτσα καὶ τὸν Κώστα Χατζόπουλο, πᾶνε τώρα, ὁ ἕνας κοντὰ στὸν ἄλλον, ὁ ‘Αργύρης ‘Εφταλιώτης κι ὁ Κωνσταντῖνος Θεοτόκης, πού θὰ μένουνε κ’ οἱ δυό τους ἀπὸ τοὺς δημιουργοὺς τοῦ νεοελ. δηγῆματος. ‘Ο ‘Εφταλιώτης, μαζί με τὸν ‘Αλέξανδρο Πάλλη, τὸ μεγαλόπνοο μεταφραστή τῆς ‘Ιλιάδας σιτῇ δημοτικῇ, εἴταν ἕνας ἀπὸ τοὺς πρώτους πού ἀκολουθήσανε τὸ δρόμο πού χάραξε ὁ Ψυχάρης. Τεχνίτης θαυμαστός τῆς δημοτικῆς γλώσσας στὴν ποίηση καὶ στὸ πεζό, δοκίμασε μὲ τὴ σειρά ἔλα τὰ εἶδη τοῦ λόγου, ἀκόμα καὶ τὸ δράμα (‘Ο Βρυκόλακας) καὶ τὴν ἱστορία (‘Ιστορία τῆς Ρωμιοσύνης). Τίς καλῆτερες ἔμως χάρες τοῦ ταλέντου του τίς ἔχει βάλει μέσα στὶς «Νησιώτικες ἱστορίες». Οἱ νέοι θὰ κάνουνε καλὰ νᾶχουνε γιὰ ὑποδείγματα αὐτὰ τὰ ἠθογραφικὰ δηγῆματα τοῦ ‘Εφταλιώτη.

‘Ο Κωσταντῖνος Θεοτόκης, πού χάθηκε πρὶν τῆς ὥρας του, μόλις σαρανταδύο χρόνων, δὲ μετέφρασε μονάχα τὸ Λουκρήτιο, Βιργίλιο, Σαίξπηρ καὶ ἀποσπάσματα τῆς Μαχαμπαράτας. Ἐξὸν ἀπὸ τίς μεταφράσεις ἄφησε καὶ τέσσερα ἔργα δικὰ του, μεγάλης ἀξίας, πού σ’ αὐτὰ ζουγραφίζεται μὲ μιὰν ἔντονη εἰλικρίνεια, μ’ ἕναν αὐτὸ ρεαλισμό, μιὰ συγκινητικὴ ἔψη τῆς σύχρονης ρωμαϊκῆς ζωῆς. Τὰ τέσσερα ἔργα τοῦ Θεοτόκη εἶναι «‘Η τιμὴ καὶ τὸ χρῆμα», «‘Ο κατάδικος», «‘Η ζωὴ κι ὁ θάνατος τοῦ Καραβέλα» — πού εἶν’ ἀριστουργήματα ρωμαϊκοῦ ρομάντσου, ἠθογραφικοῦ — κ’ «Οἱ σκλάβοι στὰ δεσμά τους». ‘Ο ἐκδοτικὸς εἰς Βασιλεῖοῦ ἔκανε πολὺ καλὰ πού τὰ ξανατύπωσε σὲ δευτέρη ἐκδόση, τὰ δυνατὰ αὐτὰ ἔργα τοῦ Θεοτόκη.

‘Ωστόσο οἱ λογοτέχνες πού μορφώσανε καὶ τὴ σημερινὴ γενιὰ μὲ τὸ παράδειγμά τους, εἶχανε κάποια τάση παρὰξενη : ζητούσανε νὰ

συγκρατούν πιδ έντονα τὸ ένδιαφέρον τοῦ ἀναγνώστη ἀραδιάζοντάς του ὅσο μποροῦσανε ὠμότερες λεπτομέρειες τῆς ζωῆς.

Ἔτσι ἔγραψε κι ὁ μακαρίτης ὁ Χατζόπουλος τὴν «Ἀννιώ» του, ὅπου μᾶς ζουγραφίζει ἓνα συγκινητικὸ τύπο γυναίκα, καὶ πρὸ πάντων τὸν «Ἀντάρτη».

Ὁ «Ἀντάρτης» εἶναι κ' ἓνα ντοκουμέντο διδαχτικὸ γιὰ τὸν πόλεμο τῶν συμμοριῶν, ὅπως γίνεται ἀκόμα ἴσαμε σήμερα στὰ σύνορα τῆς Ἡπείρου. Σιγὰ σιγὰ ἔμως, μὲ τὸ Χατζόπουλο καὶ μὲ τὸ Θεοτόκη, ἀγγίζουμε τὴ σφαῖρα ποὺ ἔχει πάρει δική του ὁ δηγηματογράφος Βουτυράς.

Ὁ Βουτυράς τὰ καταφέρει ἀσύγκριτα νὰ σοῦ δίνει τὴν ἐντύπωση τοῦ ἀλλόκοτου. Μαζεύοντας ἓνα σωρὸ λεπτομέρειες, ποὺ φαίνονται ἀσήμαντες, δημιουργεῖ μιὰν ἀτμόσφαιρα θολὴ τίς ποὺ πολλές φορὲς κι ἀνήσυχη σὰ νὰν τὴ σκίζουν ἀστραπὲς κάθε στιγμῇ.

Ὅ,τι σκοτεινὸ γίνεται μὲς στὸ βάθος τοῦ ἀνθρώπινου χτήνευς, τὸν τραβᾶει αὐτὸν τὸν αὐτοδίδαχτο δηγηματογράφο, ποὺ ποτὲ δὲν ἀφήνει ἀδιάφορο τὸν ἀναγνώστη του καὶ ποῦ, ὅσο πάει, καὶ τὸ ἔργο του πληθαίνει καὶ τὸ νομὰ του μεγαλώνει.

Τώρα τελευταία μᾶς ἔδωσε δύο καινούρια βιβλία: τὸ «Θρήνο τῶν βωδιῶν» — ποῦ, ἂν ἔχει ὅλα τὰ δηγήματα τῆς συλλογῆς αὐτῆς, μὰ τὸ ἓνα τοῦλάχιστο, αὐτὸ ποὺ δίνει καὶ τὸν τίτλο του στὸ βιβλίο, εἶναι ἀριστούργημα σωτὸ — καὶ τὴ «Διωγμένη Ἀγάπη», μὲ δώδεκα δηγήματα ἀνισης ἀξίας. «Ὁ ἀγριότραχος» καὶ τὸ «Καράδι τοῦ θανάτου» μποροῦνε νὰ μοῦν μὲ τὰ καλῆτερα ποῦχει ὁ Βουτυράς γραμμένα.

Μὲς στὰ «Πρωτοβρόχια», σειρά δηγήματα τοῦ κ. Φρέρη, αἰσθάνεται κανένας τὴν ἐπίδραση τοῦ παραπάνω δηγηματογράφου. Ὁ κ. Φρέρης ὁμῶς, ποῦχει ἀρκετὰ τὴν αἰσθηση τῆς δραματικῆς ἐντύπωσης — καὶ ποὺ κάποιες φορὲς τὸ παρακάνει — ἔχει ὀλωσδιόλου ἄλλο ταμπεραμέντο. Οὔτε τὴν ἀμείλιχτη ψυχολογικὴ δύνμη τοῦ Βουτυρά ἔχει, οὔτε τὴν πικρή του τὴ σάτυρα. Τὰ καταφέρει ὁμῶς θαυμάσια ὅπου ἔχει νὰ ἐκφράζει τρυφεράδα. Γι' αὐτὸ κι ἀπ' τὴ συλλογὴ του τὰ καλῆτερα μᾶς φαίνονται τὸ «Μιὰ νύχτα ἀγωνίας» καὶ «Ὅταν προστάζει ἡ φύση». Ἀκόμα καὶ τὸ «Guarda e passa».

Ρεαλιστικὰ εἶναι καὶ τὰ σύντομα δηγηματάκια τοῦ κ. Ροδά ποὺ τὰ λέει «Ἀμαρτωλά». Μόνο πρέπει ὁ συγγραφέας τους νὰ στερεώσει ἀκόμα περισσότερο τὴ λογοτεχνική του ἀτομικότητα.

Ρομάντσα καθ'αυτὸ, στὴν Ἑλλάδα δὲ γράφονται πολλὰ. Ὡστόσο

ὁ μαίτρ τοῦ σύγχρονου ἄθην. θεάτρου μᾶς δίνει μὲ τὴν «Ἰσαβέλλα» του, μὴν ἱστορία μὲ μεγάλη δύναμη δραματική, ποὺ μέσα της ζυγραφίζεται, σὸ ἀγαπημένο τοῦ συγγραφέα ζακυθινὸ κᾶδρο, μία γυναίκα γιομάτη δύναμη καὶ πάθος. Ἡ «Ἰσαβέλλα» εἶναι ἔργο ποὺ ἀξίζει νὰ σταθεῖ, νὰ ζήσει. Ὁ κ. Ξενόπουλος ἔχει βάλει ἕλο τὸ πλοῦτος τοῦ ἀνώτερου ταλέντου του μέσα στὴν ἱστορία αὐτή.

Αὐτὴ τὴ φορὰ εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ ἀναφέρουμε πολὺ σύντομα λόγια γιὰ τοὺς ποιητές, μὲ τὴν ἐπιφύλαξη πάντα νὰ ξαναγράψουμε ἐκτενέστερα γιὰ τοὺς καλῆτερους ἀπ' αὐτούς.

Τὸ «Ἀπλὰ λόγια καὶ τὰ «Ἐγκόλπια» τοῦ κ. Πετιμεζᾶ μᾶς ἔκαμαν νὰ προσέξουμε καὶ μᾶς ἐτράβηξαν πολὺ.

Ὁ ποιητὴς αὐτός, ποὺ συχνὰ μᾶς δείχνει τὸ χάρισμα τοῦ νὰ παρουσιάζει συμβολικὰ τὰ πράγματα, καὶ τὴν πρωτότυπη εἰκόνα, γνωρίζει νὰ βλέπει τὴ ζωὴ ἔπως εἶναι, μὲ στωϊκότητα, μὲ μελαγχολία καὶ μὲ τρυφερότητα, καὶ ἡ ἔμπνευσή του, πάντα πλέρια ἀνθρωπιστικῇ, ξαίρει νὰ βρῶσκει τὴν ἀνάλογη μορφή στὴ διατύπωση, τὴ μορφή αὐτὴ ποὺ δείχνει ὅτι εἶναι κύριος τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ ἀληθινὸς τεχνίτης.

Τὰ «Μαῖστράλια» τοῦ κ. Σπύρου Παναγιωτόπουλου, φανερώνουν ἓνα λεπτὸ τεχνίτη, μετρημένο, ποὺ εἶν' ἄξιος νὰ σοῦ γεννάει τὴ συγκίνηση, ἐκφράζοντας τρυφερὰ καὶ εὐγενικὰ αἰσθήματα.

Ὁ κ. Μεσολογγίτης, ἐπηρεασμένος ἀπὸ κάποιες μοντέρνες φραντσέζικες τάξεις, γίνεται ὁ ποιητὴς τῆς ἡδονικῆς χάρης. «Ὁ κήπος του μὲ τὰ ἡλιοτρόπια» εἶναι λουσμένος ἥλιο.

Τὸ μικρὸ ἐλληνογαλλικὸ θεατρικὸ λεξικὸ τοῦ Λάσκαρη διαδίδεται σὰ νὰ εἶναι συλλογὴ ἀπὸ ἀνέκδοτα. Εἶναι ἱστοιούργημα πολυμάθειας.

Στὴν τελευταῖο διαγωνισμὸ τῆς δραματικῆς φιλολογίας, τὸ πρῶτο βραβεῖο τὸ πῆρε ὁ κ. Βάσας μὲ τὴν «Ἀγωνία» του, ποὺ ἐλπίζουμε νὰ τὴ δοῦμε νὰ παιχθεῖ τὸ χειμῶνα. Ὁ κ. Βάσας ἔχει κάνει καὶ μὴν ἀξιόλογη μετάφραση στὰ γαλλικὰ τῆς «Θυσίας τοῦ Ἀβραάμ» — τοῦ περίφημου κρητικοῦ μυστήριου, ποὺ σύντομα θὰ γράψουμε γι' αὐτό.

ΕΝΑΣ ΝΕΟΣ ΠΟΙΗΤΗΣ

Είμαι εὐτυχημένος πού παρουσιάζω σήμερα στους ἐκλεκτούς ἀναγνώστες τοῦ «Νουμά» ἕνα νέο ποιητή, τὸ φίλο μου Μιχάλη Χρ. Μουλάκη. Μέσα σ' ἕνα γράμμα του φιλικό, πού μοῦ στείλει τελευταίον ἀπὸ τὸ Μόναχο, μοῦ εἶχε καὶ μερικούς του στίχους, τοὺς πρῶτους πού θὰ βγήκανε ἀπὸ τὸ σφυαλί του καὶ πού θὰν τοὺς ἔβλεπε καὶ μάτι ξένο. «Ὅξω ἂν αὐτὸ, μοῦ γράφει, πού καὶ πού μουντζουρώω τὰ χαρτιά μὲ κάτι πράγματα τοῦ ὁ θεὸς νὰν τὰ κάνει στίχους. Σοῦ στέλνω μερικά γιὰ νὰ γελάσης καὶ ἐλπίζω νὰ μὴ θυμώσης γιὰ τὴν ἀναιδεϊά μου νὰ σὲ ὑποβάλω στὸν κόπο νὰ τὰ διαβάσεις». Τὰ διάβασα καὶ μοῦ ἀρέσανε. Καὶ τὸ χάρηκα ἀκόμα πού ὁ φίλος μόν ὁ Μουλάκης, ἕνας νέος διαλεχτὸς μὲ ἀληθινὰ ποιητικὴ ψυχὴ, τὰτορσίσει νὰ ἐκδηλώσῃ μὲ στίχους τὶς ἐνδόμυχες σκέψεις του «Ἀραράτ», τὸ ἰδεολογικὸ ρομάντσο τοῦ Α. Ulitz, πού θὰ δημοσιέψουμε σ' ἐρχόμενα τεύχη τοῦ «Νουμά» τὸ πὺλ χαρακτηριστικὸ του κεφάλαιο.

Δ Π. Τ.

ΑΝΩΦΕΛΑ

ὦ ! χίλιοι μύριοι πόθοι ἔσεῖς, πού μέσα μου ξυπνᾶτε,
καὶ στ' ἄφταστα μὲ σπρώχνετε τραγούδια νὰ ὑψωθῶ
καὶ σεῖς λαχτάρες μυστικὲς πόσο μὲ τυραννᾶτε,
νὰ τραγουδήσω ξωτικές, μαζὶ τους νὰ μεθῶ,
Νεράιδες ἀγερόκορμες, τ' ἀπόκοσμον κυράδες,
πού σκλάβος σας κι ἀδύναμος μοῦ παραδέρνει ὁ νοῦς,
Ὀνειράτα, φαντάσματα, Νύφες κι Ἀμαδρυάδες
Καὶ σεῖς ἀγάπες μου παλιές μ' ἀγιάτρευτους νύμφους
Ἦχοι γλυκοί, διαβατικοί, πουλάκια ἔσεῖς τοῦ δάσου,
Κοπέλλες γλυκομίλητες, Λεβέντρα μ' Ἀργατιά,
ἀνώφελα μοῦ δείχνετε τὸ δρόμο τοῦ Πηγάσου,
τί δὲ σπυράζει μέσα μου ἡ θεϊκὴ φωτιά.
Ἄχαρος καὶ κακόμοιρος κι ὄχι τεχνίτης, Ὅχι !
τὰ λόγια μ' ἀσυνάρτητα κ' οἱ φράσεις μουγγρητά
καὶ τώρα στ' Αὐγουσιάτικο, θλιμμένο πρωτοβόχι,
Σᾶς τραγουδῶ στη Μοναξιά μὲ παραμιλητά.

ΤΑΞΙΔΙ

Σὲ λιγάκι θὰ φύγουμε
νά ! σαλπάρουμε κι ὅλας.
Τρέχει ὁ νοῦς μου κ' οἱ θύμησης
στά φιλιὰ μιᾶς μαργιόλας.

Οι άφροί και τὰ κύματα,
στο φέγγος τῆς σελήνης,
τὰ μαλλάκια πῶς μοιάζουνε
τὰ τετράξανθα κείνης.

Τ' αεράκι εἶν' ἀνάλαφρο,
τρεμολάμπουνε τ' ἄστρα . . .
πῶς θυμίζουν τὰ μάτια της,
ὦ νύχτα ὄνειροπλάστρα !

Γοργὰ γυρνᾷ ὁ ἔλικας,
τὸ νησί μένει πίσω...
Κάτι ἀφήκα ἀλησιμόνητο.
Θὰ τὸ βρῶ σὰ γερῶ ;

ΠΡΩΤΑΠΡΙΛΙΑ

Ἥλιος-χαρά,
κ' εἶν τὰ νερά
ἀστραφτερά
στὴν κρουσταλένια Δίμνη.
Πρωταπριλιά !
γέλια, φιλιὰ,
κουτιά, πουλιά,
στὴν Ἀφροδίτην Ὑμνοί.

Σειρήνα ἐσύ,
χάδια, κρασί,
καὶ τὸ νησί
ξεχάστηκε καὶ πάει.

Βάρκα - φωλιά,
δίχως μιλιὰ,
σφιχταγκαλιά
Χαρά στὸν π' ἀγαπάει,

Σὲ μᾶς χαρά,
Καλὴ κυρά,
καὶ ἀπ' ἡσκιερὰ
τοῦ Ἑρωτα λημέρια.
Κεῖ πού μεθοῦν
μὲ ὅ,τι ποθοῦν
καὶ ξεψυχοῦν
τ' ἀγκατημένα ταίρια.

ΠΕΠΡΩΜΕΝΟ

Στὸ χορό, στὸ ξεφάντωμα, πρώτη ἀπ' ὅλες ἐσύ,
κι ὅλο κέρναγες, κέρναγες τῆς χαρᾶς τὸ κρασί,
μὲ τὰ χεῖλη ποτήρι.

Μεθισμένη λεβέντισσα, καὶ τὸ βλέμμα σπαθί·
ποῖός ὁλόρτος κι ἀλύγιστος θὰ μπορεῖ νὰ σταθεῖ
σῶν ματιῶν σου τὴν πύρη ;

Δάγνοι πόθοι τριγύρω σὲ τυλίγανε φίδια,
 καὶ παλάτια σοῦ τάξαν, διαμαντένια στολίδια
 γιὰ ἓνα μόνο φιλί σου.
 Καὶ μπροστά σου λυγίζαν τὸ κορμί τους λεβέντες,
 γιὰ προσκύνημα σ' εἶχαν τοῦ παρὰ οἱ ἀφέντες
 καὶ σοῦ κράζαν : Πουλήσου.

Μὰ περήφανα διάβηκες, ὦ καημὲ Βασιλιά !
 καὶ ἀλαφίνα δὲν πιάστηκες στὴ χρυσή τὴ θηλιά
 ποὺν' γιὰ σένα στημένη.
 Μ' ἔν και σήμερα γλύτωσες, γιὰ πολὶ μὴ χαρεῖς,
 τ' αὐριο τρέχοντας ἔρχεται καὶ ἄλλο πιά δὲν μπορεῖς,
 θὰ βρεθεῖς, Πουλημένη !

Μόναχο

ΜΙΧΑΛΗΣ ΧΡ. ΜΟΥΛΑΚΗΣ

ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΧΑΪΝΕ

(Ἑμμετρος μετάφρασις Ἀγγέλου Δόξα. Ἐκδοσὴ Ζηκάκη.)

Μὲ τὴ μετάφραση τῶν τραγουδιῶν τοῦ Χαΐνε ἔχουνε πολλοὶ κατα-
 πιαστεῖ, ξεγελασμένοι, φαίνεται, ἀπὸ τὴ φράση τὴν ἀπλὴ τοῦ ποιητῆ
 καὶ ἴσως ἄκόμα καὶ ἀπὸ τὰ ἐρωτικά θέματα τῶν τραγουδιῶν του. Μὰ
 τὸ Χαΐνε τὸν ἀληθινὸ μὲ τὴ χάρη του, μὲ τὸ χιοῦμορ του, μὲ τὴν
 ἐξυπνάδα καὶ εἰρωνία του, μὲ τὸν ἁρμονικὸ καὶ παιχιδιάρικο στίχο
 του, μὲ τὴν προσωπικότητά του, ἐπὶ τέλους, τὴν ξεχωριστή, λίγοι κα-
 ταφέρανε νὰ μᾶς τὸν παρουσιάσουν καὶ τοῦτο πάλι μόνον σὲ μερικὰ
 τραγούδια του, ποὺ ἐπιδέχονται, νὰ ποῦμε, τὴ μεταφυσὶκὰ τους στὴν
 ἑλληνική.

Κι ὁ κ. Δόξας αὐτὸ μᾶς λέει πὼς ἔκαμε : διάλεξε τὰ τραγούδια
 ποὺ ἀιστάνθηκε καὶ τὰ μετάφρασε. Καλὰ τὰ μετάφρασε, μὰ γιατί νὰ
 τυπώσει τις μετάφρασεις αὐτές, ἀφοῦ προϋπήρχανε ἄλλες καλότερες ;

Στεγνός, ἀλύγιστος, ἀπελέκητος, χωρὶς μουσικὴ, κακοφτιαγμένος, ὁ
 στίχος τοῦ, κάθε ἄλλο παρὰ τοῦ Χαΐνε τὸ στίχο νὰ μᾶς θυμῇσαι μπο-
 ρεῖ. Τὸ βλέπει, τὸ αἰσθάνεται πολλὰς φορὲς κανεὶς πὼς οἱ στίχοι ἐγί-
 νανε μὲ τὸ στασιόν καὶ μοιάζουνε, μπροστὰ στοὺς στίχους τοῦ Χαΐνε,
 μ' ἄψυχες κοῦκλες γδυμένες τὰ λαμπρά τους φορέματα.

Ἡ μετάφραση εἶναι καμωμένη σκεδὸν κατὰ λέξη, ἔχτος ἀπὸ τὰ
 μέρη, ποὺ ὁ μεταφραστὴς χρειάζότανε παραγεμίσματα γιὰ τὸ στίχο του.

Μὰ ὅς ρήξουμε καλῆτερα μιὰ ματιὰ στὸ ἴδιο τὸ βιβλίο, παίρνοντας πάντα τὰ πιδ χτυπητὰ παραδείγματα, γιὰτὶ ὑπάρχουνε κ' ἕνας σωρὸς μικρολεπτομέρειες, ποὺ θ' ἀπαιτούσανε πολὺ χώρο καὶ χρόνο γιὰ νὰ ξεταστούνε. Στὸ πρῶτο ποίημα τῆς συλλογῆς μεταφράζει τοὺς στίχους :

Von süßen Lippen und von bitter Rede,
Von düstren Lieder düstern Melodien.

μὲ τοὺς στίχους :

Χείλια ζαχαρόγλυκα, λόγια μὲ φαρμάκι,
Σκότια τραγουδήματα, σκότιες μελωδιές.

(αὐτὰ τὰ σκότια, θεέ μου, πόσο ἄσκημα τηγανισμένα ποῦ εἶναι ;)

Στὸ στίχο 7 τοῦ ἴδιου τραγουδιοῦ παραλείπει τὴ λέξη *glutenwild*, ἀφαιρώντας ἔτσι μιὰν δλάκερη ἔννοια μαζί καὶ εἰκόνα καὶ συναίσθημα, καθὼς καὶ στὸν τελευταῖο στίχο :

dem luft'gen Schatten send'ich luft'gen Hauch

μεταφράζοντάς τον :

Τότε πρὸς στὸν ἴσκιό της στέλνω μιὰ πνοή.

ποὺ οὔτε ἡ σκιὰ τοῦ γερμανικοῦ στίχου δὲν εἶναι.

Καὶ θὰ μπορούσαμε νὰ παραβλέψουμε τίς μεταφραστικὲς αὐτὲς ἀτέλειες, ἂν εἶχαμε τοῦλάχιστον μπροστὰ μας ἄρτια γραμμένα ἑλληνικὰ τραγουδία. Μὰ τί νὰ τὸ κάνει κανεὶς ἐκεῖνο «τὸ παίρνει τὸν ὕπνο μου **μαζὺ του!**» στὸ δεύτερο ποίημα τῆς συλλογῆς ; Τὸ «μοῦ παίρνει τὸν ὕπνο» δὲν εἶναι τάχα ἄρκετό, ἢ μήπως τὸ **μαζὺ του** ἐμπῆκε γιὰ νὰ ριμάρει μὲ τὸ **μὲς στη σιγή του**, ποὺ κι αὐτὸ δὲν ὑπάρχει στὸ κείμενο ; Ἡ ἐκεῖνα τὰ **μιὰ εἰκόνα ἔλαμψε γελάτη, καὶ μὲ σκεπάζει νυχτιά πισσάτη** . . . κι ἄλλα παρόμοια.

Ἡ ἀκαλαισθησία τοῦ μεταφραστῆ γεννάει ἀληθινὰ τὴν ἀγανάχτηση, ὅταν μάλιστα βλέπει κανεὶς νὰ καταστρέφονται χωρὶς κανένα σεβασμὸ ποιήματα τοῦ Χίλντε, σὺν τὸ παρακάτω, ποὺ θύλεγε κανεὶς πρὸς μόνες τοὺς ἐβγῆκαν ἀπ' τοὺς στίχους τοῦ οἱ μελωδιῆς τοῦ Schumann :

Im wunderschönen Monat Mai,
Als alle Knospen sprangen,
Da ist in meinem Herzen
Die Liebe aufgegangen.

Im wunderschönen Monat Mai,
Als alle vögel sangen,
Da hab, ich ihr gestanden
Mein Sehnen und verlangen.

Καὶ ἰδοὺ πῶς ἔχει τὸ ποίημα τοῦτο μεταφραστῇ :

Τὸν πανώρηο Μάη
Ὅπουν σκᾶν οἱ ἀνθοὶ φαιδρά.
Στὴν καρδιά μου ἀγάπης
Βγήκαν ἄνθια τρυφερά.

(τὴν ἰδέα αὐτὴ θὰ τὴν πῆρε δίχως ἄλλο ὁ μεταφραστὴς ἀπ' τὴν κοινὴ
φράση «περβόλι γίνηκε ἡ καρδιά μου»).

Τὸν Πανώριο Μάη
Ὅπουν ψάλλουν τὰ πουλιά,
Τότε μιλήσῃς
Μὲ λαχτάρα σὴν καρδιά.

Γιὰ νὰ τελειώσουμε ἃς συγκρίνουμε ἓνα ἀπὸ τὰ καλῆτερα (!) τῆς
συλλογῆς μὲ τὴ μετάφραση τοῦ Καρθαίου, ποὺ δημοσιεύτηκε στὸ
Νουμά. (τεῦχος 3. 1923).

Ἑλλ. Δόξας :

Ἀπὸ τὰ δάκρυα μου ἀνθίζουν ἓνα πλῆθος
Δαμπρομετώπων λουλουδιῶν,
Κι οἱ στεναγμοὶ ποὺ μοῦ ξεφεύγουν ἀπ' τὸ στήθος,
Τραγοῦδι γίνονται ἀηδονιῶν.

Ὅταν παιδοῦλα μου ἡ καρδιά σου μ' ἀγαπήσει,
Θὰ σοῦ χαρίσω ἔγ' ἄνθια αὐτά.
Καὶ στὸ παράθυρό σου ἔμπρὸς θὲ νάντηχῇ
Τ' ἀηδονοτραγοῦδο γλυκά.

Καρθαῖος :

Ἀπ' τὰ δάκρυα μου φυτρώνουν
Μύρια δροσερὰ λουλούδια.

Καὶ τ'ἀναστενάγματά μου
Γίνονται ἀηδονιῶν τραγούδια.

Κι ἂν μὲ θές, θάναί δική σου,
Φῶς μου, ὅλα τὰ λουλουδάκια.
Κι ὅξω ἀπ' τὸ παράθυρό σου.
Θὰ λαλοῦνε τ'ἀηδονάκια.

I. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Ο ΧΑΪΝΕ Κ' ΟΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗΣ ΤΟΥ

Ἀγαπητὲ «Νουμά»,

Ὁ κ. Ἄγγελος Δόξας, προλογίζοντας τὴ μεταφραστικὴ δουλειά του πάνω στὸ Χαΐνε, μὲ θράσος καὶ κακοπιστία πολλή κάνει λόγο γι' ἀνύπαρχτες παρεξηγήσεις τῆς παλιᾶς μεταφραστικῆς δοκιμῆς μου τοῦ «Λυρικοῦ Ἰντερμέτζου», πού ἂν σιάνθηκε ἀμαρτωλή, καθὼς ἀμέσως ἀφοῦ τὴ δημοσίευσαν δὲ δίστασαν νὰ διακηρύξω, εἶταν γιὰ λόγους καθαρὰ αἰσθητικούς καὶ ὄχι γιὰ λόγους πού δὲν μπορεῖ, βέβαια, νὰ θίξῃ ἓνας ἄνθρωπος, πού ἀγνοεῖ ὁλόκληρα, καθὼς αὐτός, τὴ γερμανικὴ γλῶσσα. Θάπρεπε νᾶχῃς 40 τυπογραφικὰ φύλλα καὶ νὰ μοῦ τὰ παραχωρήσῃς ὅλα, γιὰ νὰ παραθέσω τοὺς μεταφραστικούς μαργαρίτες τῶν 40 τραγουδιῶν τοῦ Χαΐνε, πού μετάφρασε ὁ κ. Δόξας. Κι ὥς τόσο, ἔξδν ἀπὸ τὴν πρώτη κατηγορία του, μὲ κατηγορεῖ ἀκόμα γιὰ παρεμβολὲς δικῶν μου λέξεων, χωρὶς νὰ κοκκινίξῃ, ὁ ἀντιαιτιητικώτατος αὐτός ἐκβιαστής τῆς χαϊνικῆς λεχτικῆς ἀπλότητος, πού μεταφράζει τὸ süß *ζαχαρόγλυκος*, τὸ liebst *πολυάγαπος*, τὰ blühenden Blumen *λαμπρομέτωπα λουλούδια* (!) καὶ παραγεμίζει χωρὶς κανένα λόγο μ' ἀνύπαρχτα στὸ κείμενο ἐπίθετα, σὰν τὸ *ὀλοπρόθιαστη* (ἀγκάλη), *γελάτη* (εἰκόνα) ἢ τὸ *πισσάτη* (νύχτα), τίς λιτὲς κ' ἐπιγραμματικὰ φράσεις τοῦ Χαΐνε

Ὁ ἄνθρωπος αὐτός, πού δὲν ἔχει ἰδέα γερμανικῆς γραμματικῆς, πού δὲν εἶναι σὲ θέση νὰ ξεχωρίσῃ τὸν ἐνεστώτα ἀπὸ τὸν παρατατικό, πού δὲν κατώρθωσε οὔτε σὲ μιὰ του μετάφραση νὰ κρατήσῃ τὸ μέτρο τοῦ πρωτότυπου, πού παρανόησε τὴν κάθε λέξη τοῦ Χαΐνε, πού ἐσέβησε ἐναντίο του κατὰ τὸν ἀνθρωπικώτερο τρόπο, κόβοντας ἀπὸ τὴν ὑπέροχη ρομάντσα του : «Eijn weib» τὰ δύο τελευταῖα τετράστιχα, ἀφοῦ πρὶν τὰ δυὸ πρῶτα κατακρούρησεν, τοιμᾶ νᾶχῃ γνώμη πάνω σὲ ζήτημα γερμανικῆς γλώσσας καὶ πιστῆς ἐρμηνείας. Ν' ἀρχίσω παραδείγματα ; Μὰ ὄχι 40, ἀγαπητὲ «Νουμά», 140 τυπογραφικὰ θάπρεπε νᾶχῃς γι' αὐτό ὥς τόσο ἄς ἀρκεστῇς σὲ μερικά :

Νὰ ἡ ρομάντσα τοῦ Χαΐνε «Μιά γυναίκα», πεζὰ μεταφρασμένη :

Ἀγαπιόνταν κ' οἱ δυὸ τρυφερά.

Ἀλήμισσα εἶταν αὐτὴ καὶ αὐτὸς ἓνας κλέφτης.

Όταν αὐτὸς ἔκανε ὑποπτες δουλειές,
Αὐτὴ ξαπλωνόταν στὸ κρεβάτι καὶ γελοῦσε.

Ἡ μέρα περνοῦσε μὲ χαρὰ καὶ γλέντι,
Τὶς νύχτες ἀναπαυόταν πάνω στὸ στῆθος του.
Μὰ ὅταν τὸν πῆγαιναν φυλακὴ,
Αὐτὴ στεκόταν στὸ παραθύρο καὶ γελοῦσε

Τῆς μῆνυσε : «ὦ ἔλα κοντά μου,
Νοιώθω τόση λαχτάρα γιὰ σένα,
Σὲ φωνάζω καὶ λυώνω» —
Κ' ἐκείνη κοίνησε τὸ κεφάλι καὶ γέλασε.

Στίς ἔξι τὸ πρωὶ τὸν κρέμασαν,
Στίς ἑπτὰ τὸν κατέβασαν στὸν τάφο.
Ὅμως αὐτὴ στίς ὀχτὼ
Ἔπινε κόκκινο κρασί καὶ γελοῦσε.

Νὰ τώρα καὶ ἡ μετάφραση τοῦ κ. Δόξα :

Κ' οἱ δυὸ ἀγαπίοσανε πολὺ (καὶ πάει καιρὸς),
Αὐτὴ ἦταν κλέφτρα κι αὐτὸς κλέφτης (ἔτσι ἔξοῦσε)·
Κι ὅταν καμμιὰ κλεψιά κατάφερνε αὐτός,
Ἔπεφτε ἐκείνη στὸ κρεβάτι καὶ γελοῦσε.

Ἡ μέρα ἐκύλαε μ' εὐθυμία καὶ μὲ χαρὰ,
Καὶ τὶς νύχτες πάνω στὸ στῆθος του ἐπερνοῦσε·
Κι ὅταν τὸν βάλαν φυλακὴ (καμμιὰ φορὰ),
Στὸ παραθύρι του (!) ἐρχόταν καὶ γελοῦσε (!)

Καὶ τὸ παρακάτω ; Τὸ παρακάτω ὁ κ. Δόξας τὸκρινε ἀνάξιο. Τί διάβολο
λιτότης εἶναι πάλι αὐτὴ τοῦ Χαΐνε, νὰ γράφῃ τραγούδια μὲ 4 στροφές, ὅταν
μάλιστα κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ τὰ μεταφράσῃ. Ψέμματα κ. Δόξα ;

Ἄλλο : Ἡ τρίτη στροφή τοῦ πρώτου τραγουδιοῦ τῶν «Traumbilder»
λέει τὰ ἑξῆς :

Ἐμεινς σὺ τραγούδι δλόρφανο ! Χάσου τώρα κ' ἐσὺ
Καὶ πῆγαινε νὰ βρῇς τὴν ὄνειροζωγραφιά, ποῦ ἀπὸ καιρὸν
[ἐξαφανίστηκε,

Καὶ χαιρέτα μού την, ἂν τὴ βρῇς —
Στὸν ἀνέροιν ἴσκιό στέλνω μίαν ἀνέρεη πνοή.

«Ο δὲ κ. Δόξας μεταφράζει .

Σὺ τραγοῦδι ἀπόρροφον μένεις, μὰ σβυμμένο, (! !)
Καὶ ζητάω (! ! !) τὴν ἀφαντὴ ζωγραφιά μου αὐτῇ,
Ποῦ μοῦ γνέφει κάποτες ὅταν τὴ βρῖσκεις .—(! ! !)
Τότε πρὸς τὸν ἴσκιό της στέλνω μιὰ πνοή. (! ! !)

Μὴν ἀπορῆς, τόσο ἀγνοεῖ ὁ κ. Δόξας τὰ γραμματικὰ καὶ συντακτικὰ στοι-
χεῖα τῆς γερμανικῆς γλώσσας, τόσο λίγη ἀντίληψη ἔχει καὶ μὲ τέτοια δημιουρ-
γικὴ παραστατικὴ προσπάθει ν' ἀναπληρώσῃ τὴν ἀνικανότητά του, νὰ καταλά-
βῃ τὸ νόημα καὶ τῆς ἀπλούστερης περιόδου. Ναί, ἀγαπητέ «Νουμά», κ' ἐγὼ δὲν
τὸ πιστεύω, πῶς ἄνθρωπος ποὺ μπορεῖ νὰ κἀνῃ καὶ ἄλλη δουλειὰ κ' ἔχει γράφει
περὶ «Χειρουργικῆς», θάταν ποτὲ δυνατό νὰ αὐτοεξευτελιστῇ ἴσαμε αὐτὸ τὸ
σημεῖο, ἀπὸ μιὰ παράλογη ἐπιμονή του νὰ μὴν ἐγγχειρίξῃ ἀρρώστους, μὰ τὸ
Χαίνε καὶ τὸν Οὐλαντ.

Κι ὅμως ὁ κατασκευαστὴς τῶν «Γυμνῶν» ἐπιμένει πῶς ἔνοιωσε τὸ Χαίνε
σὰ δημιουργὸς ποιητῆς! Καὶ τολμᾷ νὰ κατηγορεῖ τοὺς ἄλλους γιὰ τεχνοστιχογυ-
κὰς ἀτέλειες, ἐνῷ ὁ ἴδιος οὔτε τὸ δεκαπεντασύλλαβο δὲν ἔμαθε ἀκόμα νὰ γράφῃ
κανονικά. Καὶ διατυμπανίζει τὴν ἀγάπῃ του γιὰ ἓνα Γερμανὸ ποιητὴ καὶ μιλεῖ
ἀξιωματικὰ γιὰ τὸ ὄφος του, ἐνῷ δὲν ξέρει γερμανικά οὔτε ὅσα ἓνας πρωτοτά-
ξιος μαθητὴς γερμανικῆς σχολῆς. Μ' ἄς σταματήσω, γιατί στὸ σημεῖο ποῦ
μοιραῖα κατέληξα, θάπρεπε νὰ ξαναρχίσω τὴν... ἄλεια, ἐνῷ ὁ καιρὸς μου καὶ
οἱ ἀνάγκες μου δὲ μοῦ ἐπιτρέπουν τέτοιου εἶδους σπόρτ, ὅσοδήποτε διασκεδα-
στικά καὶ ἂν εἶναι. Κι αὐτὸ ποῦ ἔκανα ἤδη, δὲν τόκανα γιὰ νὰ ὑπεραστίσω
μιὰν ἐργασία, ποῦ κατεδίκασα πρῶτος, ἀφοῦ εἶναι ἐξαντλημένη ἓνα χρόνο
τώρα καὶ δὲν ἐπιτρέπω νὰ ἐπανεκδοθῇ· τόκανα ἀπὸ ὑποχρέωση, δὲν εἶταν
δυνατὸ νὰ σωπάσω μπρὸς σὲ μιὰ χυδαία πρόκληση, μόλο ποῦ νοιώθω μετα-
νοημένος τώρα, πῶς αὐτὴ σ' ἓνα μόνο συνετέλεσε, στὸ νὰ χαρίσω μιὰν ἀνέλ-
πιστη τιμὴ στὸν κ. Δόξα, μὲ τὸ ν' ἀσχοληθῶ μαζί του.

Δικός σου

ΛΕΩΝ ΚΟΥΚΟΥΛΑΣ

“Ο ΑΒΕΡΩΦΕΙΟΣ,,

Οί κριτές τοῦ «Ἀβερωφείου» διαγωνισμοῦ γιά τὰ ἔργα ποῦ παιχτήκανε στά θέατρα τῆ χρονιά 1922—1923, βραβέψανε τὸ σκηνικὸ παραμῦθι «Μιά φορὰ κ’ ἔναν καιρό...», ἀναγνώρισαν ὡς «διασημοτέρους» τὸν Ξενοπούλου γιά τὸ «Ἀνθρώπινο» καὶ τὸ Χόρν γιά τὴν «Νταλμανοπούλα» καὶ ἀφίσανε «μεταξέστατους» τὸ Δ. Ταγκόπουλο, τὸ Ν. Λάσκαρη καὶ τὸ Θ. Σιναδινὸ, δηλ. εἶπαν πὼς τὰ ἔργα τῶν τριῶν αὐτῶν μποροῦνε νὰ παιχτοῦν καὶ φέτος ἢ τοῦ χρόνου καὶ νὰ κριθοῦν ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ ὡς *νέα*, ὡς πρωτόπαιχτα δηλ. ἔργα, γιά τὸν ἐρχόμενο διαγωνισμό.

Ἀναφορικά μὲ τὴ σοφὴ αὐτὴ κρίση τῆς Ἐπιτροπῆς, ὁ κ. Ξενοπούλος ἔστειλε στὸ συγγραφέα τῆς «Μητέρας» κ. Δ. Π. Ταγκόπουλο τὸ ἀκόλουθο γράμμα :

Ἀθῆναι, 38 ὁδὸς Εὐριπίδου

8 Φεβρουαρίου 1924.

Ἀγαπητέ μου Ταγκόπουλε,

Οἱ κριταὶ τοῦ «Ἀβερωφείου Δραματικοῦ Ἀγῶνος», ποῦ σήμερα μόλις δημοσιεύθηκε ἡ ἀπόφασί τους γιά τὰ ἔργα τῆς διετίας 1922—23, εἶναι καὶ οἱ τρεῖς ἀνώτεροι ἄνθρωποι, καὶ ἐπιπλέον φίλοι ποῦ ξέρω καλὰ πὼς μ’ ἀγαποῦν καὶ μ’ ἐκτιμοῦν. Τῇ στιγμῇ λοιπὸν ποῦ τὴν ἀπόφασί τους δὲν τὴν υπαγόρευσε, ὅπως κάποιες ἄλλες κάποιων ἄλλων, ἔχθρα ἢ ἀντιπάθεια ἐναντίον μου, κανένα δικαίωμα δὲν ἔχω νὰ διαμαρτυρηθῶ ἢ νὰ παραπονεθῶ, ὅπως τόκανα γιά τίς ἄλλες ἐκαίνες. Κι εἴτε βράβευσαν τὸ παραμῦθι τοῦ κ. Πολέμη, γιατί τὸ θεώρησαν ἀληθινὰ τὸ καλλίτερο ἔργο τῆς διετίας, εἴτε θέλησαν νὰ ὑποστηρίξουν τὸν ποιητὴ ἀπὸ προσωπικὴ συμπάθεια, ἐγὼ εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ σεβαστῶ καὶ τὴν κρίση τῶν ἀγαπητῶν μου φίλων καὶ τὸ αἶσθημα.

Ἄλλ’ αὐτὸ δὲν μ’ ἐμποδίζει νὰ σοῦ πῶ, ὅτι ἐγώ, ἂν ἦμουν κριτὴς τοῦ «Ἀβερωφείου», θὰ ἐπρότεινα νὰ δοθῇ σὲ σένα τὸ βραβεῖο αὐτῆς τῆς διετίας γιά τὴ «Μητέρα» σου. Κι ὅχι μόνο γιατί μείζ οἱ ἄλλοι, — νι ὁ Πολέμης ἐπίσης, — ἔχουμε ἤδη βραβευθῇ, ἐνῶ σὺ ἀκόμα, ἀλλὰ καὶ γιατί θεωρῶ τὴ «Μητέρα» πραγματικῶς ἀξιόλογο καὶ ἀξιοσπεφάνωτο ἔργο καί, ἀκόμα περισσότερο, τὴν ὅλη σου θεατρικὴ ἐργασία, ποῦ ὡς *Ἰδεοθέατρο* μοῦ φαίνεται ἀνώτερη ἀπὸ κάθε ὅλλη ἑλληνική. Κι ἂν ὑπάρχουν ἀκόμα μερικὰ *ἰδεοδράματα* ἀγτιώτερα ἀπ’ τὰ δικά σου,—σὰν τὸ «Φῶρο» π. χ. τοῦ κ. Σ. Ποταμιάνου, ποῦ εἶναι ἀληθινὸ ἀριστοῦργημα,—ἀλλ’ αὐτὰ εἶναι μονάχα τους, χωριστά· ἐνῶ τὰ δικά σου παρουσιάζουν ἓνα σύνολο, μιὰν ἐργασία μὲ σειρὰ, μὲ σύστημα, μὲ συνέχεια, μ’ ἐξέλιξη.

Μιά τέτοια σπάνια καὶ ἴσως μοναδικὴ γιά τὴν Ἑλλάδα θεατρικὴ ἐργασία θὰ ἐπρότεινα νὰ βραβευθῇ μὲ τὴν εὐκαιρίαν τῆς «Μητέρας». Ὅπως δὴποτε ἔ-

μὴ θεωρήσουμε χαμένη τὴν εὐκαιρία αὐτή, ἀφοῦ οἱ ἴδιοι οἱ κριταὶ τοῦ Ἀβερ-
ρωφείου σου δίνουν τώρα τὸ δικαίωμα νὰ ξαναπαρουσιάσης τὴ «Μητέρα» ὡς
νέο ἔργο, ἢ ἀφοῦ δὲν εἶναι καθόλου ἀπίθανο, — τὸ ἐλπίζω καὶ σοῦ τὸ εὐχο-
μαι, — νὰ παρουσιάσης ἄλλο νεώτερο καὶ καλύτερο·

Γειά σου !

Δικός σου

ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΙ ΓΡΑΦΟΥΝ ΟΙ ΑΛΛΟΙ

«ΓΥΡΙΣΜΑΤΑ ΣΤΟ ΞΕΦΩΤΟ»

Ὅχι ἀπὸ φιλικὴ ἢ ἐχθρικὴ διάθεση, μ' ἀπὸ ὑποχρέωση στὴν ἀλήθεια, —
ἀφοῦ μάθαμε τόσο ἐπίμονα νὰ σωπαίνουμε, — πρέπει νὰ μάθουμε οἱ Νεοέλληνες
καὶ νὰ μιλοῦμε ἐλεύθερα καὶ χωρὶς ἥρκιους γιὰ κάθε φανέρωμα πὺν μπορεῖ
νὰ συντροφέψῃ κάπως ἄξια τὴν αὐστηρὴν ἰερέα πὺν λέγεται Τέχνη στὸ σεμνὸ
καὶ δύσκολό της δρόμο πρὸς τὴν Ἀλήθεια. Οἱ ἀληθινοὶ πολιτισμοί, οἱ πνευ-
ματικοί, δὲ φτιάχνονται μὲ τὴν ἀρετὴν, τὴν ἀδιαφορίαν, τὴν προχειρολογία ἢ
τὴν ἐπιφύλαξιν τῆς Κοινῆς Γνώμης γιὰ τὸ καλὸ καὶ τὸ ἄξιο, ὅπως εἶναι τὸ
καινούριον λυρικὸ βιβλίον τοῦ κ. Πάνου Ταγκόπουλου, πὺν φαιερῶθηκε αὐτὲς
τὲς μέρες μὲ τὸν παραπάνω ὑποβλητικὸ τίτλον.

Ὁ «Ἐλεύθερος Λόγος» πὺν φιλοξενεῖ τὲς γραμμές μου αὐτὲς, φύλλον δημο-
κρατικὸ ὅχι σὲ τίτλον μὰ σ' ἐχθρὸν γιὰ κάθε εἶδους κλίμα, δὲν παραξενεύε-
ται, βέβαια, βλέποντας πόσο κοντὰ εἶμαι στὴν ἀλήθεια, ἂν πῶ γιὰ τὸ ἔργο
τοῦ κ. Ταγκόπουλου πῶς· μὲ λίγα ἄλλα ἔργα, μοιάζει μ' ἕναν γραμμένον
γλυκοχρωμάτιστον καὶ δροσερὸ λόγον μέσα στὴν ἀγοντὴ πλατωσιὰ τοῦ λυρικοῦ κοι-
νοτοπικοῦ προσωπικοῦ.

Γενικὰ ἡ π ρ ο σ ω π ι κ ῆ π ο ῖ η σ η, ἡ ποίηση πὺν φτερουγαίει, σὰ φυ-
λακισμένη καρδερίνα, μέσα στὸ κλουβὶ τοῦ στενοῦ ἀτομικοῦ πόνου ἢ τῶν πα-
θῶν τῆς ζωῆς, δὲν μπορεῖ νᾶναι φυσικὴ, ἢ αἰτίσια δύναμις πὺν ξανοίγῃ ἀπὸ
τὸν οὐρανὸν τοῦ φτερουγίσματός της τοὺς ἀπέραντους ὀρίζοντες τῆς Τέχνης. Δὲ
μπορεῖ νᾶναι ἡ δ ὕ ν α μ η τῆς Τέχνης· μὰ σὰ χέμια ἑνὸς μαέστρου, ἑνὸς εἰ-
λικρινῆ ποιητῆ, ἑνὸς ὑπομονητικοῦ ἐργάτη γίνεται ἡ χ α ρ η τῆς Τέχνης, — ἕνα
καλλιτέχνημα, ἕνα μνημεῖον, πὺν νὰ τραβήξῃ τὴν προσοχὴν τοῦ ἀδιάφορου δια-
βάτη καὶ νὰ τὸν σταματήσῃ μπροστὰ του, δίνοντάς του ὅλη τὴ γλῶσσα τῆς ὁμορ-
φίᾳς, τῆς ἁρμονίας, τοῦ αἰσθήματος καὶ τῆς ἀπλότητος πὺν κλείνει. Ὁ Ἀνα-
κρέων, ὁ Μόσχος, ὁ Βίων, ὁ Θέσπις τῆς καλῆς ἀρχαιότητος, δὲν εἶν' Ἀλκαῖος,
μήτε Πίνδαρος, μήτε Θεόκριτος, μήτ' Αἰσχύλος· ὁ Βάρναρη δὲν εἶναι Μυσσεῖ,
μήτε ὁ Μπόργς εἶναι Σέλλεϋ· εἶν' ὅμως ἡ Χ α ρ η, ἀντικειμενοποίηση — ἂς

πούμ' έτσι—του προσωπίσμου, είναι το καλλιτεχνικό πλάσιμο του άτομισμοῦ σὲ μιὰν ἐμψυχωμένη μορφή γενικοῦ ἐνδιαφέροντος. Καὶ τοῦτο εἶναι πού ἐνδιαφέρει τὴν ἀμερόληπτη κρίση, αὐτὸ εἶναι τὸ ἐρώτημα πού χρειάζεται ἀπόκριση.

Ὁ κ. Πάνος Ταγκόπουλος μὲ τὸν καινούριό του τόμο φανερώνει ἓνα ξετόλιγμ' ἀξιοπαρατήρητο, φτιάχνει ἓνα λυρικό ἐγὼ ἀπὸ τὰ καλλίτερα τῆς ἐποχῆς μας. Εἶναι ἀπὸ τοὺς διό—τρεῖς ἐρωτικούς, εἰδυλλιακοὺς ἢ ἐλεγειακοὺς ποιητὲς πούχουμε, καθὼς ὁ Μαλακάσης, ὁ Πορφύρας, ὁ Καράβας. Ἀνταγωνίζεται στὴν τέχνη τοῦ δωρικοῦ στίχου μὲ τὸν πρῶτο, στὴν αἰολικὴ γλύκα τῆς στροφῆς μὲ τὸ δεύτερο, στὸ βάθος καὶ στὴν ἀπλότητα τοῦ αἰσθήματος μὲ τὸν τρίτο. Εἶναι σύμφωνος μὲ τὴν ἐποχὴ μας, ψηλώνοντας πάνω ἀπ' τὸν νόνο κ' ὑποτάζοντας τὸν ἄρρωστο ρομαντισμὸ σ' ἐς εἰδυλλιακὰς ὁμορφιὰς τῆς Φύσης, πού τὴν κάνει ὀργανὸ τοῦ γιὰ νὰ ἐκφράσῃ τὸ ἰδανικὸ του, σὰν τεχνίτης ἀληθινὸς καὶ βρίσκεται ἔτσι κοντὰ στὸ πνεῦμα τοῦ δογματικοῦ στίχου τοῦ Οὔγκω :

Ποιητὴ, τὴ ζωὴ σου κρύψε τὴν, τὸ πνέμα σου ξεπλώνοντας.

Καὶ μένει ὁ ἐξηγητὴς τοῦ ὁραίου χωρὶς νὰ πλησιάζῃ στὸν παρεξηγημένο ρεαλισμὸ τῶν ἡμερῶν μας, πού δὲν εἶναι παρὰ ἡ προσπάθεια τῆς ἀσκήμιας πού ζητᾷ νὰ κρυφτῇ στὰ πέπλα τῆς Τέχνης.

Ἡ ποίησή του εἶναι καθὼς ἡ βοννίσια ἀνάβρα : Ξεχειλίζει ἀβίαστη ἀπὸ τὰ βάθη τῆς καρδιάς του καὶ παιχνιδίζει σὶδ φῶς μὲ τὰ χρώματα τῆς φαντασίας, τῆς σκέψης καὶ τοῦ αἰσθήματος, σ' ὀρπίζοντας γύρω τῆς μελωδικὰ μουρμουρίσματα. Ἐπειτα ἡ ἀπλότητά της, ἡ ἀναλογία τῆς φράσης ἢ τῆς λέξης πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ θέματος, ἡ καθαρότητα τῆς διατύπωσης, ἡ παρατήρηση, ὁ ἐνθουσιασμός τοῦ πάθους (ποιήματα σὰν τὸ «Ὀλονυχτίς» δὲν ξεχνιοῦνται), τὸ χορευτικὸ περπάτημα τοῦ ποικιλότατου ρυθμοῦ, ὁ πλοῦτος τῆς ρίμας, ἡ βαθειὰ γνώση τῆς δημοτικῆς πού μέσα της σαλεύει ὁ δωρικός Μωριάς, πείθουν καὶ τὸν πιὸ ἀνῆξερο ἀναγνώστη πὼς βρίσκεται μπροστὰ σὲ καλλιτέχνη ἀληθινό, ἀπὸ κείνους πού μποροῦν νὰ συγκινήσουν τὴν καρδιά καὶ τοῦ πιὸ ἄξεστου χωριότη καὶ τῆς γυναίκας, καὶ τοῦ λεπτόλογου ἀκόμη σοφοῦ τῆ σκέψης. Ἡ ποίησή του εἶν' ἡ ἄλλη ἄκρη τῆς ποίησης τοῦ κ. Σπαταλά, πού συγκινεῖ περισσότερο τοὺς σοφοὺς παρὰ τίς γυναῖκες καὶ τοὺς ξωμάχους καὶ πού εἶναι περισσότερο σκέψη παρὰ αἰσθημα. Γιατί, ἐλεγειακὰς στροφὲς σὰν τίς στροφὲς τοῦ «Ἀποχαιρετισμοῦ» δὲν εἶναι ὑπερβολὴ νὰ πούμε πὼς θὰν τίς ὑπόγραφε κι ὁ ποιητὴς τῆς «Κόρης τῶν Ἀθηνῶν».

Γιὰ ἓνα ἔργο ἄξιο λόγου, ὅπως τὰ «Γυρίσματα στὸ Ξέφωτο», ἔχουμε τὴ γνώμη πὼς μόνο ἡ αἰσθητικὴ ἢ ἡ φιλοσοφικὴ κριτικὴ μπορεῖ νὰ δόσῃ τὴν ἰδέα. Ἡ ἔσρὴ «κριτικὴ τοῦ κειμένου» γιὰ μᾶς, εἶν' ὁλότελα δεύτερο ζήτημα, καὶ μάλιστα γιὰ στήλες ἐφημερίδας. Τὸ σκουδαίότερο, γιατί ἡ τέτοια κριτικὴ δὲν μπορεῖ νὰ δείξῃ καθαρά τὴν πνεὴ ἐνὸς ἔργου. Τραγοῦδι, λοιπόν, τοῦ ὑποταγμένου

πόνου, ζωγραφιά του Ἑλληνικοῦ ὑπαιθρου καὶ ἀκουστέλλα τῆς ἑλληνικῆς φωτοχαρᾶς γιὰ ἐξηγήτη τοῦ ἑ σ ὡ τ ε ρ ο υ κόσμου, μὲ σκέψη ὑποταγμένη ἀπόλυτα στοὺς νόμους τῆς ἀκουστικῆς τὰ «Γυρίσματα στὸ Ξέφωτο», δίνουν μᾶζι καὶ τὴν ἐντύπωση ἑνὸς ξεχωριστοῦ χρυσόφτερου ἐντόμου τοῦ κάμπου ἀνάμεσα στὸ ἀχρωμάτιστο σκινπολόϊ τῶν φιλολογικῶν βάλτων, καὶ ὁ ποιητὴς τοὺς τὴν ἐντύπωση πονεμένου ἀηδονιοῦ ἀκριλιάτικης νύχτας :

Ἐχε γειά ! Τὸ στερνὸ τὸ τραγούδι σοῦ γράφω
μὲ κοντύλι ἀπαλὸ σὰ γραμμένα σου χεῖλη,
σὰν ψαλμὸ νεκρικό σ' ἕνα ὀρθάνοιχτο τάφο,
σὰ στερνὸν ἀσπασμὸ στὸ τρεμόμενο δαίλι.

(Ἔφην. «Ἐλεύθερος Λόγος»

3 Φεβρ. 1924. Σελ. 2 Στήλη 3 καὶ 4).

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ—ΜΙΛΑΝΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΟΠΟΥΛΟΣ

NEA BIBLIA

(Ἀναγγέλλεται κάθε βιβλίον πού θὰ σταλθεῖ
σ' ἕν' ἀντίτυπο Κρίνεται ἅμα στέλνεται διπλό).

Σαίξπηρ : «Ἀντώνιος καὶ Κλεοπάτρα». Διασκευὴ Ν Βέλλμου. (Ἐκδότης Μιχ. Ζηκάκης. Ἀθήναι 1924. Τιμὴ δρχ. 15).

Ὁ γνῶστος τύπος πού μετέφρασε ἀπὸ τὴν ... καθαρεύουσα στὴ δημοτικὴ τὰ ποιήματα τοῦ Παπαρηγόπουλου καταπιείστηκε τώρα νὰ διασκευάσῃ ἀπὸ τὴν μετέφραση τοῦ Δαμιράλη τὸν Ἀντώνιο καὶ τὴν Κλεοπάτρα τοῦ Σαίξπηρ γιὰ νὰ παίζεταί, λέει, στὸ θέατρο. Θέλησε μ' ἄλλα λόγια «νὰ φτωχύνῃ τὸ Σαίξπηρικό ἔργο, πού κάθε λέξη του χίλια δυὸ πράγματα λέει καὶ δείχνει γιὰ νὰ κρατήσῃ τὸ θεατὴ του σὲ μιὰ διάρκει συγκίνηση». ! Ὡστόσο γιὰ νὰ θυμηθοῦμε τοὺς Ἑγγλέζους—μιὰ καὶ πρόκειται γιὰ ἔργον ἀριστοτεχνικὸ τῆς Φιλολογίας τους—all the perfumes of Arabia will not sweeten this hand, ναί, ὅλα τῆς Ἀραβίας τ' ἀρώματα δὲν μποροῦνε νὰ ξεπλύνουν αὐτὸ τὸ χέρι, τὸ ἐγκληματικό, πού τόλμησε νὰ καταπιαστεῖ μὲ τὴν «ἀπλοποίηση ἑνὸς εὐκολονόητου ἔργου» σὰ ν᾿αἶταν τὸ ἱστορικὸ δράμα τοῦ Σαίξπηρ τὸ κακοφτιαγμένο πρόσωπο ἑνὸς θεατρῶνου πού μὲ κάποια ἀλλαγὴ, φαντάζει σὰν ἄλλο πρόσωπο, καινούριο, στὴ σκηνή. Ἡ προσπάθεια αὕτη δείχνει ὀλοφάνερα τὴν ψυχροσύνη καὶ τὴν ἀντίληψιν τοῦ διασκευαστῆ γιὰ τὴν Τέχνη Περιττὸ νὰ προστίσουμε καὶ τὴν προσωπικὴν μὲν γνώμην. Λυποῦμαστε μόνο πού ἕνας ἐκδότης σὰν τὸν κ. Ζηκάκη δέχτηκε ἔτσι ἀβασάνιστα νὰ βάλῃ τὴν φράσιν τοῦ κάτου ἀπὸ ἕνα τέτοιο τερατολόγημα.

Ὁσκαρ Οὐάιλντ : «Τὸ Πορτραῖτο τοῦ Δόριαν Γκραιού». (Ἐκδότης Μιχ. Ζηκάκης 1923. Δρχ. 18).

“ΠΕΡΙ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΤΕΧΝΗΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ”.

ΕΓΩ ΣΤΟΥΣ ΕΜΕΙΣ

‘Από τῆ συντροφιά τῶν *‘Εμεῖς* κυκλοφόρησε τελευταία σὲ δεξεξασέλιδο φυλλάδιο τὸ πρῶτο μέρος τῆς γνωστῆς ‘Ανθολογίας τοῦ Henri Sensine (Les Poètes du XIX Siècle).

Στὸ πρῶτο μέρος, μεταφρασμένο ‘Ελληνικά ἀπὸ τοὺς «Εἴκοσι ἑνας» (ἀριθμὸς 21) νέους τῶν *‘Εμεῖς*, γίνεται στιχουργικὴ μνεία ὅλων τῶν γαλλικῶν τάσεων (mal de France) ποὺ περάσανε καὶ στὴν ‘Ελλάδα, καὶ ἀναφέρονται τὰ ὀνόματα Γάλλων καὶ Ρωμιῶν ποιητῶν, μὲ τὰ χαρακτηριστικὰ σημεῖα τῆς Τέχνης τοῦ καθενός.

‘Ετσι μαθαίνει κανεὶς πὼς ὑπάρχουνε καὶ ἐδῶ ποιητὲς : Semi-Romantiques, Derniers Classiques, Parnassiens, Neo-Romantiques, Symbolistes, Decadents, Nouveaux lyriques, Exotiques—ἀκόμη καὶ Μεσολογῖτες—νεοκαιναντέζοι καὶ Βελγοέλληνες Ποιητὲς.

Στὴ Βιβλιογραφία τῶν «‘Εμεῖς»—πλούσια καὶ σημαντικὴ γιὰ τὴν Τέχνη—ἀναφέρονται καὶ τὰ ὀνόματα κάποιων νέων ἐξηγηματογράφων μὲ τίς χαρακτηριστικὰς «τάσεις» τοῦ καθενός. (Πετροχάρης ἱμπρεσιονιστής, Πετρόμπεης ἐξπρεσιονιστής, Πετρόχειλος ἀντιπαρερετιστής, Περόψαρος ρεαλιστής, Πετρολίθαρος σιδιστής, Πετροκόττοφας κομμουνιστής, κ.τ.λ.)

Τὸ πρότυπο τῆς νέας αὐτῆς ‘Ελληνογαλλικῆς ‘Ανθολογίας, στάλθηκε ἀπὸ τὸ Παρίσι (Librairie Payot et Cie) τοῖς *Παιδαῖ* στὸν ΚΥΡΙΟ Γιοφύλλη, ποὺ μὲ πολλὴ εὐγένεια τὸ παραχώρησε γιὰ ἐκμετάλλευσιν στὸν κ. Λύσαντρο ‘Αρι, γνωστὸ μοντέρνο τύπο τῆς Γκρίζας σχολῆς.

ΠΙΚΡΑΓΚΑΘΗΣ

Υ. Γ. ‘Ωραῖο, ἀξιόλογο βιβλίον καὶ οἱ «‘Ανησυχίες». Μοντέρνο. Στίχοι : σὰν μπλάφ καὶ σὰ ντούπ». Χαρβίνιερ καὶ Μανιτόμπα. Κ’ ἦρθε καὶ αὐτό, τοῖς *Παιδαῖ*, -- Photos Giophyllis, Commerçant en blés.

ΕΓΩ — Ο ΠΙΚΡΑΓΚΑΘΗΣ

Δήλωση

‘Ο κ. Σπύρος Μουσοῦρος, νέος ἄγνωστος ποιητής, παρακαλεῖ νὰ δηλώσουμε πὼς δὲν ἔχει καμιὰ σχέση μὲ τὸ μακαρίτη Μουσοῦρο τῆς ‘Αναγέννησης, ποὺ ἀνακάλυψε ὁ κ. Γεράσιμος Σπαταλάς. (Βλ. «Νουμάς» 1923, τεῦχος 7, σελίδα 560).

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

— Στο έρχόμενο τεύχος θα δημοσιεύσουμε ανάμεσα στ' άλλα κ' ένα μέρος από τὸ Β'. Φάουσι τοῦ Γκαίτε, πού τὸ μετάφρασε ἀπὸ τὰ Γερμανικά γιὰ τὸ «Νουμά» ὁ ποιητὴς κ. Θρ. Σκαύρου.— Μελεικέρτης.

— Γιὰ τὸ ποιητικὸ βιβλίον «Ψάπφα», τοῦ παλιοῦ συνεργάτη τοῦ «Νουμά» *Δήμου Βερενίκη*, πού κυκλοφόρησε αὐτις τὶς μέρες, θὰ μιλήσουμε πλατύτερα στὸ ἐρχόμενο τεύχος. Σήμερα μοναχὰ τὸ ἀναγγέλλουμε καὶ ξεχωρίζουμε τὶς ἐπιτυχημένες μετάφρασες τραγουδιῶν τῆς Σαπφῶς, Ἀλκαίου, Μελέαγρου, Μίμνερχμου καὶ ἄλλων ἀρχαίων ποιητῶν.

— Στις 19 τοῦ Φλεβάρη τὸ δειλινὸ διάβασε στὸ «Σύλλογο τῶν Ὁφελίμων βιβλίων» ὁ ποιητὴς κ. Ἰωάν. Γρυπάρης τὴ μετάφραση τοῦ ἀπὸ τοὺς «Πέρσες» τοῦ Αἰσχύλου. Εἶναι γνωστὸ πῶς ὁ κ. Γρυπάρης ἀσκολεῖται μὲ σύστημα, δὲ καὶ εἰκοσιπέντε χρόνια, μὲ τὸν Αἰσχύλον, κ' ἔτσι κ' ἡ μετάφρασή του αὐτὴ, πού τὴν περιμένουμε γρήγορα καὶ σὲ βιβλίον, ἔχει ὅλα τὰ χαρίσματα τῆς πλείρας μελέτης καὶ προσοχῆς—χαρίσματα κάθε σοβαρῆς μεταφραστικῆς ἐργασίας.

— Ἡ κ. Ἑλένη Κορύλλου (*Ἀλκῆς Θρύλος) συνεχίζει κ' ἐφέτος τὶς ὁμιλίες της γιὰ τοὺς «Νεοῦλληνας ποιητές». Ἔτσι στίς 20 τοῦ Φλεβάρη, μίλησε στὸ «Σύνδεσμο τῶν Ἑλληνίδων ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων τῆς Γυναικὸς» (Αἰθουσα Ἑλλ. Ὀδείου) γιὰ τὸ ἔργο τοῦ ποιητῆ κ. Γρυπάρη, πού τὸ βοήθη ἀξιόλογο καὶ πού σχεδὸν ξεχύθηκε ἀπὸ τὸν γυμνασιῶν — ἀντίθετα μὲ τὴν ἐπιφύλαξιν πού κράτησε πέραι γιὰ τὸ ἔργο τοῦ Παλαμά, καὶ παρ' ὅλα ὅσα εἶπε φέτος γιὰ τὴν κριτικὴν πού δὲν πρέπει νὰ εἶναι μῆτε ὕμνος, μῆτε κατακραυγὴ.

Ἡ κ. Κορύλλου, πού δὲ βριέται νὰ μιλάει πολὺ, θὰ κάνει ἀκόμη τέσσαρις ὁμιλίαι στὴ σειρά γιὰ τοὺς ποιητὰς Χατζόπουλον, Μαλακάση, Σικελιανὸν καὶ Καβάφη. Τοῦ τελευταίου τὸ ἔργο, καθὼς μᾶς εἶπε προχθές, τὸ βρίσκει «ἐξαιρετικὰ πρωτότυπον», χωρὶς νὰ μᾶς ἐξηγήσῃ ὥστίσσο ἂν τὴ πρωτοτυπία αὐτὴ, (ἀνύπαρξη, κατὰ τὴ γνώμη της, στὸ ἔργο τοῦ Πορφύρα κ. ἄ.,) τὴν βρίσκει στὸ ἔργο τοῦ κ. Καβάφη μόνον καὶ μόνον γιὰ τὸν ὅτι ποιητὴς τῶν «Πτολεμαίων» ἀποτελεῖ ἕναν ἐκπληκτικὸν τύπον μέσα στοὺς πυγμάσιμους τύπους τῆς ἐποχῆς.

— Διπνύμαστε πολὺ πού δὲν μποροῦμε νὰ εὐχαριστήσῃμε ἀγαπητοὺς φίλους πού μᾶς στέλνουνε ἔργα τους γιὰ δημοσίευσιν στὸ «Νουμά».

Ὁ «Νουμάς» — ὄργανον ἀποκλειστικὸν τῆς δημοτικιστικῆς Συντροφιάς — δημοσιεύει καὶ προτιμᾷ πρὶν ἀπὸ κάθε ἄλλο τὰ ἔργα τῶν ταχτικῶν τοῦ συνεργατῶν, — ἐκείνων δηλαδὴ πού ἀπὸ χρόνια σταθήκανε πλάι τοῦ κριτικοῦ συναγωνιστάδες καὶ ὑποστηρικτὲς του.

Οἱ Νέοι — νέοι καὶ μερικοὶ ἀπ' τοὺς παλιούς — παλιούς, πού βιάζονται νὰ δοῦνε ἔργα τους στὸ «Νουμά», καὶ ὅσοι ἀκόμη μὲ γράμματά τους μᾶς ὑπενθυμίζουν πῶς ἔτιχε κάποτε νᾶναι συνεργάτες τοῦ περιοδικοῦ, ἂς ἔχουνε λίγη ἀνθρώπινη ὑπομονή, καὶ ὅταν περισσεύει τόπος καὶ ἀξίζει, ὅ,τι στέλνεται, θὰν τὸ βλέπουνε

δημοσιευμένο στις σελίδες μας, χωρίς να υπάρχει λόγος να γίνεται άσκοπη άλλη λογαφία, — με τὸ Ταχυδρομείον ἢ καὶ «Χωρὶς γραμματόσημο».

— Ὅσα δημοσιεύονται χωρὶς ὑπογραφή «στὴ Φιλολογικὴ καὶ Καλλιτεχνικὴ Ζωή» προέρχονται ἀπὸ τὴ διεύθυνση τοῦ «Νουμά» πού υἱοθετεῖ καὶ κάθε τι ἀνιπόγραφο ἅμα συμφωνεῖ μὲ τὴ γνώμη της.

— Ὁ «Νουμάς» δὲ στέλνεται δωρεάν σὲ κανένα.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΟΥΣ ΜΑΣ

Ἡ κ. Melpo Merlier (τὸ γένος Λογοθέτη) lectrice στὸ Institut Neohellenique τῆς Σορβόνης, γράφει τις Lettres neogreques στὴν ἐβδομαδιαία φιλολογικὴ ἐφημερίδα τοῦ Παρισιοῦ «Nouvelles Littéraires» καὶ στὴν ἐπιθεώρηση «Europe». Οἱ ἐκδότες λοιπὸν κ' οἱ λογοτέχνες μας πού θέλουνε νὰ κριθοῦν τὰ βιβλία τους στὰ δυὸ αὐτὰ περιοδικά, μποροῦνε νὰ τὰ στέλνουν στὴν ἀκόλουθον διεύθυνση :

Madame Melpo Merlier

Hôtel Terminus

Le Havre

(Seine Interieure FRANCE)

ΠΑΝΟΥ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ ΓΥΡΙΣΜΑΤΑ ΣΤΟ ΞΕΦΩΤΟ (Ποιήματα)

Ἐκδότης *I. Ν. Σιδέρης*

ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ—ΕΡΩΤΕΣ—ΤΑΞΙΔΙΑ (Λυρικὲς Πρόζες)

Ἐκδότης *Μιχ. Ζηγάκης*

Τὸ καθένα τιμᾶται δεχ. 8 καὶ βρίσκεται στὰ κεντρικώτερα βιβλιοπωλεῖα.

ΚΩΣΤΑ ΠΑΡΟΡΙΤΗ “Ο ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΤΡΑΓΟΣ», (Ρομάντζο)

Δραχ. 12.50

ΛΙΑΝ ΠΡΟΣΕΧΩΣ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΑΟΥ

Υπό WILLIAM MILLER

Μετάφρασις Κ. ΚΑΙΡΟΦΥΛΛΑ

ΕΚΔΟΣΙΣ Ἑταιρείας «ΤΥΠΟΣ»

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Διακηρύττει ότι

προκηρύσσεται μειοδοτική δημοπρασία δι' ἐγγράφων ἐνσφραγίστων προσφορῶν ἐνεργηθησομένη ἐν τῷ Δημαρχείῳ Ἀθηνῶν τὴν 10^{ην} Ἰανουαρίου ἐ. ἔ. ἡμέραν Πέμπτην καὶ ὥραν 11—12 π. μ. ἐνώπιον τῆς δημαρχιακῆς ἐπιτροπῆς διὰ τὴν σκυρόστρωσιν τῆς νέας δημοτικῆς Λεωφόρου Ἀμκρουσίου συμφώνως πρὸς τοὺς προϋπολογισμοὺς καὶ συγγραφὰς ὑποχρεώσεων τοῦ ἔργου καὶ τοὺς ὁρους τῆς σχετικῆς πλήρους διακηρύξεως κατατεθειμένων ἐν τῷ Δημαρχείῳ (Τμήμα ὁδοποιίας).

Ὁ Δήμαρχος

Σ. ΠΑΤΣΗΣ

ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Προκήρυξις προχείρων συναγωνισμῶν δι' ἐκτέλεσιν τῶν κάτωθι ὑδραυλικῶν ἔργων:

Προκηρύσσεται διὰ τὴν προσεχῆ Πέμπτην 21 τ. μ. ὥρα 12 μ. πρόχειρος συναγωνισμός διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν κάτωθι ὑδραυλικῶν ἔργων:

1ον) Ὑδροσυλλεκτηρίων ὑπογείων στοῶν καὶ φρεάτων ἐν τῇ περιοχῇ Πόρνηθος πρὸς τὸ τέμας τοῦ Ἀδριανείου Ὑδραγωγείου.

2ον) Ἀνασκευῆς τμημάτων τοῦ Ἀδριανείου Ὑδραγωγείου εἰς θέσιν Νέον Πτωχοκομεῖον, Ψυχικὸ καὶ Ἡράκλειον.

3ον) Προσωρινῆς διοχετεύσεως τῶν ὑδάτων Κοκκιναρᾶ διὰ τοῦ παλαιοῦ Ὑδραγωγείου Κηφισίας.

4ον) Ἀντικαταστάσεως τοῦ ἐντὸς τοῦ σχεδίου τῆς πόλεως τμήματος τοῦ Ἀδριανείου Ὑδραγωγείου διὰ σωληνωτοῦ τοιούτου.

5ον) Ἀνασκευῆς, ἀντικαταστάσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ σωληνωτοῦ δικτύου διανομῆς τοῦ ὕδατος.

Πληροφορίαι ἐπὶ τῶν λεπτομερῶν ὥρων ἐκτελέσεως τῶν ἄνω ἐργασιῶν πρέχονται εἰς τὸ Ὑδραυλικὸν Τμήμα τοῦ Δήμου καθ' ἑκάστην 10—12 π. μ.

Ὁ Δήμαρχος

Σ. ΠΑΤΣΗΣ

ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Ὁ Δήμαρχος Ἀθηναίων γνωστοποιεῖ ὅτι τὴν 7ην Φεβρουαρίου 1924 ἐνεργηθῶνται εἰς τὸ Δημοτικὸν κατὰστημα πλειοδοτικαὶ δημοπρασίαι διὰ τὸ οἰκονομικὸν ἔτος 1924—1925 ἐνοικίξιν 1) φόρου σφοδρμένων με ἐλάχιστον ὥρον προσφορᾶς ἐκ δρ. 1,350.010, 2) δικαιομάτας σραγῆς με ἐλάχιστον ὥρον προσφορᾶς δρχ. 1,400,000 καὶ 3) ποτιστικῶν ὑδάτων Κηφισοῦ — Γιαννούλας — Ἀγίου Δανιὴλ με ἐλάχιστον ὥρον προσφορᾶς δρ. 232, 000.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 4 Φεβρουαρίου 1924

Ὁ Δήμαρχος

Σ. ΠΑΤΣΗΣ

ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑΙ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

Ὁ δήμαρχος Ἀθηναίων γνωστοποιεῖ ὅτι τὴν 23ην Φεβρουαρίου ἐ. εἰς τὸ Δημοτικὸν Κατάστημα ἐνεργηθῶνται διὰ τὸ ἔτος 1924—1925 αἱ ἐξῆς πλειοδοτικαὶ δημοπρασίαι: 1) Ἀρχικὴ ἐνοικιάσεως φόρου ἐγγωρίων προϊόντων με ἐλάχιστον ὥρον προσφορᾶς δρχ. 6. 000 000, 2) ἐπαναληπτικὴ ἐνοικιάσεως σταθμικῶν καὶ μετρικῶν δικαιομαμάτων με ἐλάχιστον ὥρον προσφορᾶς δρχ. 267.878 3) ἐπαναληπτικὴ ἐνοικιάσεων ποτιστικῶν ὑδάτων Κηφισοῦ Γιαννούλας καὶ Ἀγίου Δανιὴλ με ἐλάχιστον ὥρον προσφορᾶς δρχ. 232.000

Ἐν Ἀθήναις τῇ 18 Φεβρουαρίου 1924.

Ὁ Δήμαρχος

Σ. ΠΑΤΣΗΣ